

Plenum SZDL o kmetijstvu

PRETEKLI MESEC JE OBČINSKI ODBOR SZDL RAZPRAVLJAL O PROBLEMATIKI IN NADALJNJEM RAZVOJU KMETIJSTVA Z NAMENOM, DA SE POSTAVIJO DOLGOROČNEJŠI PROGRAMI IN DA SE ZAČNEJO ODPRAVLJATI VSE DOSEDANJE SLABOSTI.

Občinski odbor SZDL Cerknica je že začel s pripravami za letne konference krajevnih organizacij SZDL, ki bodo predvidoma v začetku meseca novembra. Glede na to, da predvideva osnutek občinskega statuta v bodoče le 12 krajevnih organizacij in ne več 18, kot jih je bilo doslej, bodo izvedli letne konference že po novem statutu, to je po 12 krajevnih organizacijah. Na sedežih ukinjenih krajevnih organizacij SZDL v krajih: Unec, Ivanje selo, Žerovnica, Iga vas in Podcerkev bodo ostale podružnice krajevnih organizacij SZDL. Te podružnice bodo izvolile svoje delegate, ki bodo zastopali podružnice na letnih konferencah krajevnih organizacij. Namen

PRED LETNIMI konferencami SZDL

združevanja je predvsem v kadrovski okrepitvi in požitvi dela krajevnih organizacij. Do sedaj je bila na našem področju številčna neenakost med krajevnimi odbori in krajevnimi organizacijami SZDL po posameznih krajih. Novi statut predvideva odstranitev te anomalije in bo v bodoče na področju občine 12 krajevnih odborov in 12 krajevnih organizacij SZDL. Taka koordinacija dela bo prav gotovo rodila boljše sadove. Na letnih konferencah bodo obravnavali najaktualnejši problem vsakega področja, ki ga zavzema posamezna organizacija. Tako bodo kmetijski predeli občine obravnavali probleme kmetijske proizvodnje, industrijski kraji pa skrb za delovnega človeka, ki se bo odražala v ustanavljanju raznih servisov in drugih ugodnosti, ki naj jih nudi družba.

Srečo Lončar

PREDESEDNIK OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA

Sredi meseca oktobra je bila v Cerknici prva seja novoizvoljenega občinskega sindikalnega sveta. Konstituirali so novo predsedstvo in izvolili ekonomsko in kadrovsko komisijo. Za predsednika občinskega sindikalnega sveta je bil ponovno izvoljen Srečo LONČAR iz Cerknice. Na seji so analizirali sklepe, ki so jih sprejeli na letni konferenci in sklenili, da bodo vse naloge v celoti izpolnili.

Do preteklega leta so bila zemljišča družbenega sektorja zelo raztresena, kar je oviralo sodobno obdelavo zemlje, pridelovanje v družbenem sektorju pa je bilo podobno privatnemu, klasičnemu. Šele v zadnjem času, predvsem pa z združitvijo zadrug, so se začeli oblikovati obsežnejši kompleksi. Danes kmetijske zadruge na našem področju upravljajo s približno 7% vseh kmetijskih površin in 5% samo kmetijskih površin. Če primerjamo teh 5% z 11% v zveznem merilu in 8% v republiškem, potem smo si lahko na jasnem, da bo potrebno napeti vse sile za povečanje zemljiških kapacitet. Tu bodo morale odigrati važno vlogo vse subjektivne sile. Zavedati se moramo, da je vprašanje širjenja kmetijskih zemljišč v družbenem sektorju osnovnega pomena za modernejšo in intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo. Velike rezerve za povečanje družbenih zemljiških kapacitet so še neizčrpane. Že dolgo časa govorimo, da je potrebno rešiti pro-

blem starih ljudi, ki ne morejo več fizično obdelovati svoje zemlje. Ti naj bi dali zemljo družbi, le-ta pa jim bo dala sredstva za preživnino. Vse to je lepo rečeno, vendar je ostalo do sedaj le pri besedah. Ravno tako ugotavljamo že dlje časa, da nam polproletarci povzročajo škodo in to dvojno: prvič je njihova produktivnost v industriji slabša, drugič pa tudi njihova zemljišča niso obdelana kot bi morala biti. Za uspešno in pospešeno pridobivanje zemljišč bo potrebno v bodoče zamenjati zemljišča le privatnim kmetom, katerim je edini vir dohodka eksploatacija zemlje. Od vseh drugih pa moramo zemljo odkupiti ali pa naj jo sami dajo v zakup. Polproletarcem v bodoče ne bomo zamenjali zemlje, ker jo v SLP primanjkuje. Veliko so dosedaj kritizirali tudi arondacijo zemljišč ob dosedanjem izvajanju arondacije. Govorice o protežiranju nekaterih kmetov pri arondiranju so morda umestne, vendar pa se moramo zavedati, da ljudje,

ki se s tem ukvarjajo, ne morejo vsem ustreči. Mnogo enotnejši bi bil lahko kriterij, če bi bilo naše področje bolj homogeno. Zemljo bi predvsem radi oddali v hribovitih predelih, kjer zadruga zaradi ekonomskih pogojev ne sprejema zemljišč, dočim v nižinskem predelu tega pojava ni opaziti. Ti različni objektivni kriteriji za združevanje zemljišč pa povzročajo mnogokrat hudo kri in zavirajo ta proces. Verjetno bo potrebno vprašanje starih ljudi, ki so lastniki zemlje, rešiti na ta način, da bomo odprli poseben sklad, ki naj bi pokrival razliko med prispevkom zadruge in potrebnimi sredstvi za preživljanje.

Prispevek zadruge bi bil po ekonomskem izračunu za vsakega posameznika, ki daje svoje zemljiške površine v družbeno last. Do tako izkristaliziranega stališča glede sprejemanja vseh zemljišč v socialistični sektor pa bo mogoče priti le po globljih analizah in temeljitem razčlenjevanju socialne strukture naših občanov.

Davčna politika obremenjuje nižinske predele nekoliko bolj kot višinske. V perspektivi se bo morala ta razlika še povečati, ker je vedno manj ljudi v hribovitih predelih, ki bi lahko še naprej
(Nadaljevanje na 3. str.)

TURIZEM V SEDMIH LETIH ČLANEK NA 10. STRANI POGLED S SLIVNICE

Novi zdravstveni dom v Starem trgu pri Ložu

Zdravstveni dom odprt

V počastitev krajevnega praznika Loške doline — 19. oktobra, so v nedeljo, 21. oktobra odprli v Starem trgu pri Ložu novi zdravstveni dom. V njem je splošna ambulanta, zobna ambulanta in dispanzer za žene, matere in otroke. Poleg tega sta v zdravstvenem domu tudi dve štirisobni stanovanji in garaža za rešilni avtomobil.

Računajo pa tudi na laboratorij in rentgen in na zobnega tehnika, kajti le na ta način bi bila zobna ambulanta popolna. Zdravstveni dom je gradilo podjetje »Gradišče« iz Cerknice in je veljal okoli 30 milijonov dinarjev. Tako se je dolgoletna želja prebivalstva Loške doline le uresničila.

SB

V NEKATERIH PODJETJIH OBČINE SE VEDNO MEZDA — KZ STARI TRG MENI, DA O DELITVI ČISTEGA DOHODKA NI VREDNO RAZPRAVLJATI — EKONOMSKE ENOTE SE VED-

NO PONEKOD LE NA PAPIRJU — SLABO OBVEŠČANJE IMA LAHKO KVARNE POSLEDICE — POTREBNO BO POVEČATI IZVOZ V »GABRU« IN »KOVINOPLASTIKI«

Doklej še mezdni odnosi?

Na nedavni letni konferenci občinske sindikalne organizacije so dali glavni poudarek pravilnikom o delitvi dohodkov v gospodarskih organizacijah in obravnavanju ekonomskih enot. Sindikalne podružnice so posvečale sprejemanju pravilnikov premalo pozornosti, še manj pa njihovu uvajanju v prakso. Tako so n. pr. v »Kovinoplastiki« Lož sprejeli pravilnike šele konec meseca marca. Na področju občine je še vedno več organizacij in ustanov, ki gredo mimo pravilnikov in si delijo osebne dohodke še vedno po starih merilih meznega značaja. Tako stanje je predvsem pri podjetjih Valjni mlin in nekaterih drugih obrtnih podjetjih. Podobno stanje je tudi pri kmetijskih organizacijah. Pri Kmetijski zadrugi Stari trg so začeli delati intenzivno pri sestavljanju pravilnikov šele decembra lani, zato ni čudno, da so njihovi delavci še vedno vezani na urne postavke. Prav tako je zaradi slabih priprav zadržni svet Kmetijske zadruge v Starem trgu ob sprejemanju pravilnikov razpravljal le o razponu in višini osebnih dohodkov, češ da se o delitvi čistega dohodka ne izplača govoriti, ker je izguba neizbežna. Opozorili so tudi na nerealna me-

čila v nekaterih podjetjih glede na ocene posameznih delovnih mest. Tako se dogaja, da presega jo ponekod delavci normative preko 50 %, nekje pa ne dosegajo niti 100 %, kljub temu, da primerjamo delavce pri istem podjetju in nekako istih kvaliteta. Sindikalne podružnice bodo morale v novem obdobju pomagati svojim organom upravljanja pri urejanju vprašanj notranje delitve.

Pri uvajanju ekonomskih enot so dosegli najlepše uspehe v tovarni povištvu »Brest« Cerknica. Podjetje je razdeljeno na več poslovnih enot, ki imajo svoje organe upravljanja in so gospodarsko zaključene celote. Poslovne enote so razdeljene na ekonomske enote, ki so formirane na osnovi tehnološko zaključenih enot. Sestanki ekonomskih enot so dokaj redni, vendar njihove razprave niso dovolj plodne in ne analizirajo problemov, ki ovirajo predvsem večjo produktivnost. Ekonomske enote v tovarni »Brest« morajo še bolj zaživeti, tako da bo vsak član ekonomske enote zavestno čutil, da je tudi sam odgovoren za razvoj podjetja, zato je nujno, da upravni odbori sindikalnih podružnic temeljito zasledujejo delo ekonomskih enot, delo njihovih odborov v ekonomskih enotah in, če se pojavi potreba, izvršijo inštruktažo za odbore in predsednike ekonomskih enot.

V »Kovinoplastiki« predstavlja jo ekonomske enote posamezni obrati. Ker so te ekonomske enote večje, imajo tudi svoje delavske svete. Prav tako ima sindikalna podružnica svoje odbore v teh ekonomskih enotah. Zelo potrebno bi bilo, (čeprav je dosegel kolektiv »Kovinoplastike« zadnja leta dobre rezultate), da bi dobile

GOSPODARSKA RAZSTAVA v Loški dolini

V Loški dolini so od 18. do 21. oktobra praznovali krajevni praznik, kot spomin na 19. oktober leta 1941, ko so partizani napadli Lož in skoro uničili italijansko postojanko. Takrat je bilo ubitih 36 Italijanov in zažgano skladišče municije v bivšem Gasilskem domu.

Letošnje praznovanje je trajalo štiri dni. Na predvečer je mladina zakurila kresove. 19. oktobra dopoldne je mladina osemletke imela pred spomenikom v Ložu komemoracijo, nakar so si ogledali film Na svoji zemlji. Zvečer je bila v kino dvorani v Starem trgu proslava.

V nedeljo, 21. oktobra dopoldne so odprli novi zdravstveni dom, položili tvence posameznih krajevnih in občinskih organizacij ter podjetij pri spomeniku na Ulaki v počastitev nad 500 padlih borcev in talcev. Ob 11. uri je bila odprta gospodarska razstava v domu TVD Partizan v Starem trgu. Sledilo ji je še strelsko tekmovanje, tekmovanje v kegljanju in šahu, ob 17. uri pa je bil koncert moškega pevskega zbora Svoboda v kino dvorani. Pevski zbor se je to pot prvič predstavil prebivalcem Loške doline s samostojnim koncertom.

Gospodarska razstava, ki jo je odprl predsednik občine tov. Jože Mlakar je prikazovala izdelke podjetij in nekaterih organizacij. Tako je podjetje Kovinoplastika Lož v svojem paviljonu, katerega je razstavila tudi na letošnjem Zagrebškem velesejmu, razstavila svoje stavbeno in povištvno okovje, izdelke iz plastičnih mas ter orodje in kalupe, s katerimi

ekonomske enote svoje plane, naloge in pristojnosti, tako da bi razpolagale tudi z določenimi sredstvi. S tem bi zainteresirali neposredne proizvajavce za še večjo produktivnost in boljše gospodarjenje. Tudi tukaj se je potrebno truditi za izoblikovanje popolne oblike ekonomskih enot in za nadaljnjo decentralizacijo letih.

Prav tako so formirane ekonomske enote v obratu tovarne »Brest« na Rakeku in podjetju »Jelka« Begunje. Tudi v teh dveh podjetjih niso skrbeli dovolj za nadaljnji razvoj ekonomskih enot. Pomanjkljivosti pri uvajanju ekonomskih enot prihajajo do izraza tudi v podjetju »Gaber« v Starem trgu. V tem podjetju so formirane ekonomske enote le na papirju. Čeprav je podjetje bistveno povečalo produktivnost in realizacijo svojih izdelkov z ozirom na lanskostno leto, bi bilo že samo zaradi neizkoriščenih rezerv utrjevanje ekonomskih enot nujno potrebno.

Na konferenci so podčrtali, da je potrebno izboljšati obveščanje članov kolektivov o gibanju gospodarske politike v podjetjih: »Kovinoplastika« Lož, »Gaber« Stari trg, »Tisa« Rakek in »Jelka« Begunje.

Govorili so še o nadaljnjem združevanju podjetij iste stroke na področju občine, o potrebnem povečanju izvoza v podjetju »Gaber« Stari trg in »Kovinoplastiki« Lož, o slabo organiziranih delovnih mestih predvsem v tovarni »Brest« in o potrebnem izobraževanju po kolektivih.

LT

proizvajajo omenjene artikle. Poleg tega je podjetje prikazovalo z doma izdelanim 50 gr. strojem predelavo plastične mase v končne izdelke. Industrijsko podjetje Gaber Stari trg je razstavilo klasičen in sodoben tip kuhinje, obrat Marof pa leseno embalažo in prikazal razrez lesa. Gozdni obrat Snežnik je predstavil gozdarje pri razrezu in spravilu lesa, lovci Loške doline pa svoje trofeje in prikazali divjačino, ki je v naših gozdovih. Kmetijska zadruga Loška dolina je nazorno prikazala svojo dejavnost, paviljon gostinstva in turizma pa je v sliki in besedi govoril o lepota in znamenitostih Loške doline. Tudi Ribogojnica Obrh in Trgovsko podjetje »Ulaka« sta prikazala svojo dejavnost. Gospodarska razstava je bila odprta do 28. oktobra in si jo je ogledalo mnogo ljudi tudi iz okoliških krajev. Vsi so bili zadovoljni z okusno urejeno razstavo, kakor tudi z razvojem in napredkom Loške doline.

To je bila prva taka razstava v Loški dolini.

Slavko Berglez

ŠE NE VESTE ...

— da bodo prebivalci Rakeka kmalu dobili pralnico in likalnico v centru Rakeka. Vrednost gradbenih del in opreme bo znašala okrog 3 milijone dinarjev. Investitor gradnje Krajevni odbor Rakek zagotavlja, da bodo prostori nared za 29. november. Pralnica bo delala usluge celotni trgovski in gostinski mreži občine in seveda tudi gospodinjam.

— da je pred dnevi organiziralo Avto-moto društvo iz Cerknice izpite za voznike amaterje. Novi vozniki so se dva meseca pripravljali na voznških tečajih. Bilo je 38 prijavitelcev. Od njih jih že lahko okrog 80 % brezskrbno križari po naših cestah.

— da so dobili v domu JLA na Velikih Blokah nov kinoprojektor. Prebivalci Blok in Nove vasi bodo tako bolje videli, hkrati pa večkrat pogledali v kulturni svet. Kmalu bodo verjetno pričeli tudi s kinoprestavami med tednom.

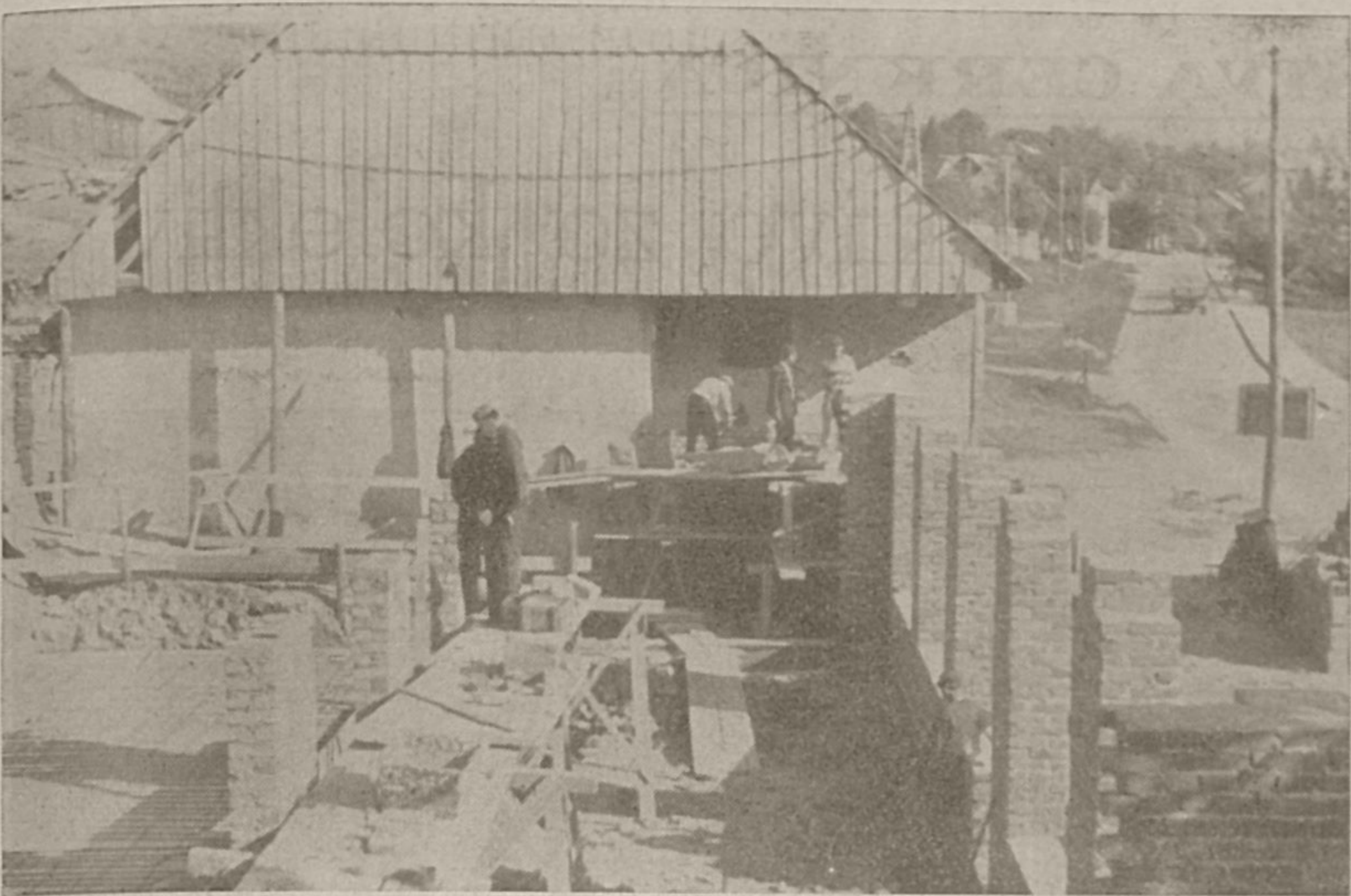
— da ima novoodprta blagovna hiša trgovskega podjetja »Škocjan« v Cerknici še vedno nepoškodovane vse šipe v izložbenih oknih, čeprav kolesarji svojih konjičkov nimajo kam prisloniti.

— da ima že leto dni društvo »Partizan« v Novi vasi skrbno zaklenjen televizor. Slišati je, da čakajo na redne prenose iz Amerike. Telstar v akcijo!

— da v trgovini podjetja »Ulaka«, nasproti šole v Starem trgu, ne premorejo strojčka z rezanje salame. Skoraj pretirano varčevanje!

— da še vedno nekatere trgovine v občine ne izdajajo kupcem ob prevzemu blaga računov. Včasih mora tudi potrošnik opozoriti na vzgojo trgovcev, če se nanje nihče drugi ne spomni.

— da izginjajo na poslopih v Grahovem in Cerknici zadnji sledovi vojne. Tudi to bo koristilo izgledu naših krajev, ki jih turizem vedno bolj popularizira.

Pri gradnji stanovanjskega objekta

Novi gradnji na Rakeku

Obrat tovarne pohištva na Rakeku je začel pred dnevi z dvema večjima gradnjama. V lastni režiji bo podaljšalo tovarno. To je narekoval tehnološki proces proizvodnje. Druga gradnja je začeto stanovanjsko poslopje v neposredni bližini uprave podjetja. Gradnja enonadstropnega poslopja je prevzelo gradbeno podjetje »Gra-

dišče« iz Cerknice. Celotna gradnja bo stala okrog 23 milijonov dinarjev, objekt pa bo dovršen najverjetneje sredi prihodnjega leta. Podjetje dela s kreditom, natisim iz sklada za stanovanjsko izgradnjo pri ObLO Cerknica. V novem poslopiju bo razen samskih stanovanj tudi obrat družbene prehrane in javno kopališče.

Kaj bo z gostiščem v Rakovem Škocjanu?

Gostinsko podjetje Cerknica, ki je investitor gostišča v Rakovi kotlini, predvideva, da ga bodo odprli že za novo leto.

Za gradbena dela so sredstva zagotovljena. Denar za opremo pa si bo podjetje preskrbelo na natečaju za sredstva, ki jih dodeljujejo za razvoj turizma, tako mislijo dobiti 10 milijonov dinarjev.

Podjetje »Gradišče« je obljubilo, da bo gradbena dela gotovo končala do novega leta, če bo vreme ugodno za zidanje.

Zelo se bo moralo potruditi tudi podjetje Elektro-Ljubljana okolica, da bo napeljala elektriko od Rakeka do Škocjana, sicer gostišča ne bo mogoče odpreti.

MaD

Adaptirana šola v Grahovem

Osnovna šola v Grahovem je bila zgrajena konec prejšnjega stoletja in je bila dovolj velika za takratne potrebe.

za povečano število učencev. Otroci so prihajali v šolo iz Grahovega, Martinjaka, Žirovnice, Lipse, Bločic, Bloške Police in Gor-

Po vojni pa je bilo vedno več šoloobveznih otrok.

Ko je bila lansko leto ustanovljena popolna osemletka, so bile štiri učilnice t. j. 754 m² premalo

njega Jezera. Sedaj hodi v šolo 230 učencev in to število se bo v prihodnjih letih še precej povečalo.

Šolski odbor je uvidel, da je

Plenum SZDL o kmetijstvu

(Nadaljevanje s 1. strani)

obdelovali zemljo. V nižinskem predelu bo potrebno identificirati lestvice, ker kmet in družbena posestva niso v enakopravnem položaju. Družbene dajatve tvorijo na družbenih obratih približno 15% narodnega dohodka na 1 ha, dočim pri privatnikih tvorijo te obremenitve le 7-8% v obliki davščin. To vsekakor ni pravično in jih bo potrebno predvsem v nižinskem predelu vskladiti. Za razbremenitev hribovskih predelov govori to, da tam ne moremo intenzivno obdelovati zemlje, dočim imajo nižinski predeli neprimerno več pogojev za večjo proizvodnjo in so kmetje v tem predelu tudi dolžni, da povečajo svojo proizvodnjo in nudijo več za trg kot do sedaj.

Vpliv naših kmetijskih zadrug na celotno kmetijsko proizvodnjo je vsekakor velik, vendar pa se opažajo slabosti, katere so dostikrat subjektivnega značaja. Ugotavljamo, da stane 1 kg prirastka pri pitanju živine 200-400 din, da stane 1 liter mleka 80-100 dinarjev. Z nadaljnjim takim načinom proizvodnje prav gotovo ne bomo poiskali vse notranje rezerve pri določenem artiklu. Ko bo dosledno izvedena proizvodna evidenca, bomo lahko točneje odgovorili pri vsaki izgubi.

Vprašanje delitve osebnega dohodka v kmetijskih zadrugah je še vedno odprto in se dogaja, da so ljudje še vedno plačani na uro. Samoupravni organi v zadrugi bodo morali temu posvetiti večjo skrb.

Na nadaljnji razvoj kmetijstva imajo družbeno-politične organizacije, predvsem SZDL močan vpliv in je socialistična zveza tudi dolžna obravnavati proces socializacije vasi in tolmačiti vse kvalitativne spremembe v tem procesu. Tako delo pa bo uspešno le takrat, če bodo kmetijski obrati vzgledno organizirani in če bo izkristalizirano stališče o proizvodnih smereh posameznih obratov in stališče o perspektivnem razvoju kmetijstva v naši komuni. Le s skupnimi naporami bomo lahko dosegli uspeh. Posebno važno je tudi vprašanje organizirane akcije kmetijskih tehnikov, le-ti se do sedaj niso vključevali v delo sekcije inženirjev in tehnikov. Prav v tej sekciji bi stvari lahko analitično ocenjevali in ob temeljiti obdelavi kasneje praktično prikazali v življenju.

Na koncu je plenum sprejel zaključke, iz katerih je razvidno, v kakšni smeri naj se začnejo obravnavati posamezna vprašanja.

Zaključki so sledeči:

treba povečati šolske prostore v Grahovem. Odločil se je za nadzidavo dosedanje šole. Sredstva so dali stanovanjski sklad ObLO Cerknica, krajevni odbor Grahovo ter ostale organizacije na območju šolskega okoliša. Prebivalci pa so prispevali les, denar in prostovoljno delali.

Delo je prevzelo SGP »Gradišče«. Nadzidava je stala do sedaj 5 milijonov dinarjev. Pouk se je začel le z majhno zakasnitvijo. Celotna adaptacija bo stala 17 milijonov in bo končana v naslednjih šolskih poletjih.

MaD

1. Svet za kmetijstvo pri ObLO bo na prvi seji ponovno govoril o potrebi razmejitve gozdnih in kmetijskih površin na področju občine, imenoval strokovno komisijo in postavil referenta za kmetijstvo, ki bo odgovoren za tehnično izpeljavo te naloge. Po razmejitvi bodo takoj začeli izdelovati perspektivni načrt razvoja kmetijstva.

2. V zvezi s pridobivanjem zemljišč naj svet za kmetijstvo določi kriterij za podružabljanje zemlje, posebno za hribovske predele. Začne naj takoj zbirati podatke o socialni strukturi naših vasi.

3. Svet za kmetijstvo in svet za finance naj na skupni seji pregledata pravilnost davčne obremenitve za vse predele občine. Po potrebi naj imenujeta komisijo, ki bo z analitičnimi ocenami določenega števila povprečnih individualnih kmečkih gospodarstev približala davčne obremenitve realnim možnostim kmetijske proizvodnje.

4. Celotno gradivo naj svet za kmetijstvo pripravi konkretno in da v razpravo ljudskemu odboru, ki naj zavzame jasna stališča do pridobivanja zemljišč, podrobnejše raronizacije gozdnih in kmetijskih površin ter osnutka o perspektivnem razvoju kmetijstva.

5. Pravilnost izvajanja arondacije naj kontrolira kmetijski inšpektorat pri Obč. LO in periodično poroča svetu za kmetijstvo. Zemljišča pa naj zamenjavajo izključno tistim, ki živijo iz kmetijstva.

6. Vsi kmetijski obrati pri KZ naj do 1. januarja 1963 uvedejo proizvodne evidence, kar bo zagotovilo točnejše sestavljene družbene plane kakor tudi finančno proizvodne plane.

7. Zadrugi sveti pri KZ naj periodično ugotavljajo delitev osebnih dohodkov in vztrajajo pri delitvi po delu. Prav tako naj zahtevajo, da se za zblizanje odnosov zadruga - kmet uvede kontinuirana kooperacijska proizvodnja s poudarkom na živinoreji.

8. Sekcija kmetijskih inženirjev in tehnikov naj pripravi do novega leta svoj občni zbor, izdelava podroben program svojega dela ter ga predloži v pretres svetu za kmetijstvo. Poudarek programa naj bo na izpopolnjevanju obstoječega kmetijskega kadra z namenom čim hitrejšega pospeševanja kmetijske proizvodnje.

9. Arondacijski postopki, ki so že odobreni, naj bodo čim hitreje rešeni z iskanjem zemljiških rezerv v vrstah kmetov-delavcev in s pravilno arondacijo tistim individualnim pridelovalcem, ki ne bi bili s tem ukrepom življenjsko ogroženi. V povezavi KZ - gospodarske organizacije in Obč. LO naj konkretno poiščejo rezerve za pridobitev novih zemljišč.

10. Svet za kmetijstvo naj sestavi komisijo (po potrebi tudi več), ki bo ocenjevala med vegetacijo obdelovanje in agrotehnične ukrepe pri privatnih kmetovalcih. Neobdelana zemljišča mora prijaviti upravnemu organu občine, ki naj postopa po zakonu o racionalnem izkoriščanju zemljišč.

11. Zaradi boljše povezave pri reševanju kmetijske problematike naj kmetijske organizacije, svet za kmetijstvo pri ObLO in družbenopolitične organizacije, vabijo na svoje seje predstavnike organizacij in ustanov.

BREST

TOVARNE POHIŠTVA CERKNICA

Informacije iz kolektiva za kolektiv

Razveseljivi uspehi

Prijetna dvorana novega upravnega poslopja je pričakala 9. sejo centralnega delavskega sveta. Poleg članov delavskega sveta je prisostvoval seji tudi podpredsednik okrajnega sindikalnega sveta.

Pregledu izvršenih sklepov zadnje seje, je sledilo obširno in izčrpno poročilo predsednika upravnega odbora podjetja. Na seji smo razpravljali predvsem o doseganju plana, oziroma o doseženih uspehih naših poslovnih enot. Z ozirom na preteklo leto so bili doseženi znatni uspehi, saj je povečana realizacija prodaje z ozirom na preteklo leto za 30%. Tudi izvoz se je povečal za 28% za trde valute. Iz razprave sklepamo, da tudi izvozno obveznost izvršujemo v celoti.

Uspehe smo dosegli tudi na področju decentralizacije oziroma gospodarske osamosvojitve poslovnih enot. Kljub uspehom je delavski svet kritično obravnaval slabosti posameznih poslovnih enot. Govorili smo o subjektivnih in objektivnih težavah tovarne pohištva Cerknica.

Člani delavskega sveta menijo, da je treba vsi pozornost posvetiti prav poslovnim enotam Cerknica. Organizacijsko jo je treba izboljšati, da bomo izkoriščali sedanjo zmogljivost poslovne enote ter iskali neizkoriščene rezerve. Tej poslovni enoti je torej potrebno pomagati na vseh področjih, zlasti pa jo je treba kadrovsko okrepiti. Z ozirom na kvalitetnejšo spremembo ekonomskih enot je potrebno dati poseben poudarek operativnemu kadru. Z vedno večjo vlogo ekonomske enote nalagamo veliko odgovornost inštruktorju ekonomske enote kot osnovnemu organizatorju proizvodnje v ekonomski enoti. Poslovne in ekonomske enote postajajo samostojnejše, zato postavljamo pred strokovne službe vedno večje zahteve in odgovornosti.

Velik problem, ki zelo negativno vpliva na poslovanje podjetja, je zelo velika fluktuacija. Zaradi nestabilnosti delovne sile prav gotovo dosegamo manj, kot bi s stalno delovno silo.

V posameznih poslovnih enotah opažamo premajhen čut odgovornosti do proizvodnih sredstev in premajhno zainteresiranost do proizvodnje. Veliko ljudi se premalo trudi za kvaliteto naših izdelkov ter se ne zaveda, da je naše podjetje izvoznik na tuja tržišča. Zato je potrebno v bodoče posvetiti več pozornosti vzgoji ljudi in strokovno tehničnemu usposabljanju.

Iz analiz je ugotovljeno, da se je tudi stimuliranje ljudi izboljšalo, saj so se v primerjavi s preteklim letom osebni prejemki v letošnjem letu povečali za 25%, oziroma iz 18.300 din v letu 1961 na 22.900 din v letu 1962. To je predvsem odraz povečanja obsega proizvodnje in izboljšanja ekonomičnosti poslovanja. Organi upravljanja so med letom često razpravljali o teh vprašanjih.

V bodoče pa se bodo osebni prejemki še povečali vzporedno s povečanjem produktivnosti in iz-

koriščanjem sedanje zmogljivosti tovarne. Značilno za našo proizvodnjo je tudi to, da so proizvodni stroški še vedno previsoki in ne gredo vzporedno z zniževanjem cen na inozemskem tržišču. Zato bodo morali v bodoče centralni upravni organi in upravni organi po poslovnih enotah zahtevati od strokovnih služb, da bodo izboljšale organizacijo poslovanja z napredno tehnologijo, bolje organizirali delovna mesta in izboljšali servis poslovanja posameznih enot. Potrebno bo torej organizacijsko in kadrovske urediti posamezne službe.

Naše poslovne enote imajo dovolj naročil, ki odgovarjajo proizvodni zmogljivosti podjetja. Poslovne enote pa so dolžne, da obstoječe kapacitete čimbolj izkoristijo.

Za uspešno izvajanje komercialne politike je potrebno sodelovanje in koordinacija med posameznimi proizvodnimi enotami n. pr. med žagarsko in pohištveno. Doseženi so bili že lepi uspehi, ker so poslovne enote povečale čut odgovornosti pri terminih, pri kvaliteti izdelkov in pripravljenosti. To narekuje, da še intenzivneje sodelujemo in informiramo proizvodne enote o stanju tržišča in tržni problematiki.

Tudi nabavni službi je treba

Člani centralnega delavskega sveta

posvetiti več pozornosti. Še vedno preveč uvažamo. Vse uvoženo nadomestimo z domačimi proizvodi, kjer je le mogoče. Ugotovili smo tudi nenatančnost pri določanju rokov in pri kratkoročnem planiranju. Napake bomo odpravili, če bomo pravilno izbirali artikole pri prevzemanju naročil, stalno pregledovali tržišče doma in v inozemstvu, kvalitetno izboljšali izdelke, predvsem pa skrbeli, da se izdelki ne bodo poškodovali, nudili kupcu ustrežni servis, če je treba tudi popravljali poškodovane

Novo upravno poslopje

V bližini tovarne pohištva Cerknica je zraslo novo upravno poslopje. Stavba je postavljena po

vano blago, skrbno korigirali cene z ozirom na povpraševanje na tržišču. Potrebno pa je tudi, da znižujemo proizvodne stroške in izboljšujemo izdelavo.

Sedanjo zmogljivost tovarne bomo povečali s stroji in napravami in tako odpravljali ozka grla v proizvodnji. Z manjšimi dopolnitvami bi lahko takoj povečali proizvodnjo in ustvarili pogoje za ekonomičnejše in rentabilnejše poslovanje.

urbanističnem načrtu, prilagojena okolici in ji je v okras.

Uprava »Brest« je zelo potrebovala novo stavbo, ker je bilo delo v tesnih prostorih stare direkcije skoraj nevzdržno. Pisarne so bile natrpane s pisalnimi mizami. To je zelo oviralo normalno delo. Tudi za sestanke in seje samoupravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij ni bilo prostora.

V novi stavbi so pisarne in lepo urejena sejna dvorana, v kateri se lahko vršijo sestanki.

Staro upravno stavbo bomo preuredili v obratno ambulanto, ki jo bo podjetje ustanovilo. Obratno ambulanto zelo potrebujejo zaradi obolenj in nezdod. Tako podjetje skrbi za izboljšanje življenjskega standarda članov kolektiva.

Udeleženci seminarja FAO v Cerknici

Drugo soboto v mesecu oktobru so kombinat lesne industrije »Brest« obiskali udeleženci in vodstvo seminarja FAO, ki je ta mesec v Zagrebu. Udeleženci seminarja so gozdarski in lesnoindustrijski strokovnjaki iz Afrike in Azije. Predavatelji so Norvežani in naši univerzitetni profesorji. Namen obiska je bil seznaniti se z razvojem in kapacitetami »Bresta«, predvsem zato, ker je le-ta poleg primarne industrije v kratkem času izgradil močno in moderno pohištveno proizvodnjo. Tako številnih mednarodnih gostov Brest še ni imel.

Gostje so se najprej zbrali v novi veliki sejni dvorani direkcije, kjer jim je predstavnik kombinata zavezal dobrodošlico in jim v daljšem referatu nanizal zgodovinski razvoj kombinata, njegovo organizacijo, specializacijo, oblike upravljanja z vsemi specifičnostmi. Prikazal jim je, kako je rasel naš kombinat, njegovo sedanje delo in perspektive.

(Nadaljevanje na 5. str.)

Delovni kolektiv „Brest“ Cerknica na Zagrebškem velesejmu

Pretekli mesec je bil v Zagrebu tradicionalni Zagrebški velesejem. Tudi letos je nekaj članov našega kolektiva obiskalo Zagreb z namenom, ogledati si predvsem zanimivosti iz lesno-predelovalnega področja.

Že zgodaj zjutraj je bilo pred tovarno pohištva Cerknica vse živo. Šofer obratnega avtobusa je že nestrpno pogledoval po zadnjih prihajajočih: »Šment«, je dejal, »vedno mora biti kdo, ki prerad dolgo gleda pod kožo!« No, kmalu je bila cela odprava pripravljena in že smo vozili proti Zagrebu. »Salamenska megla, tako je gosta, da bi jo z nožem rezal,« je bilo slišati tam nekje v prvem delu našega avtobusa. Pa se je hitro nekdo znašel s pripombo: »Saj, saj, ko bi bil to vsaj sir, ki se že izplačalo — sedaj mi pa zavija po želodcu kot avtobus proti Planini.« Malo kasneje pa je nekoliko tiše povedal, da je zaspal in tako mu je zmanjkalo časa za zajtrk.

Postopoma je naraščala dobra volja. Se tisti, ki so prišli še z nekoliko krmežljivimi očmi, so se razvedrili in marsikateri dovtip je doživel zadovoljstvo in odobravanje. Kmalu se je pričelo dani in sonce je že prodiralo skozi meglo. Mimo so bežala mesta, naselja, vasice. Kako ne bi bil človek ob vsem tem dobre volje? »Pojdimo na Štajersko, gledat kaj delajo,« se je oglašila pesem; najprej tiho in zadržano, potem pa vedno bolj veselo in sproščeno. Da, ob petju in šali hitro mineva čas — kar naenkrat so se začele

prikazovati prve hišice in nato večje zgradbe predmestja Zagreba. Po ulicah Zagreba je vrvela pisana množica pešcev in vseh vrst motornih vozil. Večinoma vsi so hiteli proti razstavnemu prostoru in nazaj.

Še malo, pa smo ugledali zastave 47 držav.

Različni narodi z vzhoda in zahoda so prikazovali napredek svoje industrije, kmetijstva itd. Težko bi ugotovili, kaj so dosegli v enem letu posamezni razstavljalci. Vtisi posameznikov so bili zelo različni. Prevladovalo je mnenje, da to leto nekatere veje industrije tujih razstavljalcev niso napredovale v toliki meri kot druga leta.

Za nas, ki se ukvarjamo z lesno-industrijsko stroko, je bila prav gotovo najbolj zanimiva lesnopredelovalna industrija, pohištvo in stroji. Lahko pohvalimo domačo lesno industrijo, da je dosegla v preteklem letu zavidanja vredne uspehe. Na Zagrebškem velesejmu so razstavljala naša domača podjetja svoje proizvode, katerih kvaliteta izdelave in konstrukcije je že na višini svetovne pohištvene proizvodnje.

Pozno je že bilo, ko se je naša skupina vrnila s potovanja. Marsikateri udeleženec je prvič videl Zagrebški velesejem. Vtisov, iz enodnevnega obiska Zagreba je veliko, želja pa ena, da se tudi drugo leto snidemo na tradicionalnem Zagrebškem velesejmu, ki naj bi zaznamoval še pomembnejše uspehe naše domače industrije.

IF

Udeleženci seminarja FAO v Cerknici

(Nadaljevanje s 4. strani)

Udeleženci so z zanimanjem sledili poročilu, ki je pripovedovalo, da je bila prizadevanst Brestovega kolektiva velika in izredna med izgradnjo. Danes pa se kaže v obvladovanju kapacitet, v vodenju in utrjevanju ekonomske moči kombinata.

Ogled tovarne Iverke in tovarne pohištva v Cerknici je potrdil, da vloženo delo ni bilo zaman. Prav pri nas so lahko tujci videli, kako povezujemo v proizvodnji gozd — ploščo, visokokvalitetno pohištvo. Urejena tovarna, organizacija dela, opremljenost in kvaliteta izdelkov je na obiskovalce napravila močan vtis. Noben udeleženec ni pričakoval, da bo sredi gozdov našel tako dovršeno pro-

izvodnjo in tako povezavo med gozdom in izdelkom.

Kup vprašanj, ki je spremljal obisk in končno razpravo, je še potrdil zanimanje predvsem za proizvodnjo ivernih plošč in za možnost planiranja pohištva velikih serij. Udeleženec iz Nigerije je dejal, da njegovi deželi še vedno vsiljujejo pohištvo, ki je daleč od zahtev potrošnikov, prav tako kot tedaj, ko še niso bili svobodni. Prepričani smo lahko, da je še mnogo tržišč neraziskanih, taka srečanja pa bodo gotovo pomagala, da bodo naši izdelki šli na nova tržišča v Afriki in Aziji.

Ob zaključku se je vodja seminarja v imenu FAO zahvalil za sprejem in zaželel uspehov pri nadaljnjem delu kombinata.

Športni klub »Slivnica« je dobil novo ime

Vest, da se je nogometno društvo Slivnica pridružilo športni sekciji mladinskega aktiva TP Brest Cerknica, nas je vse prijetno presenetila. Kako tudi ne, saj od združitve lahko pričakujemo le napredek v društvenem in športnem smislu. Napačno je z raznimi klubi postavljati meje med mladimi ljudmi, ki imajo isto veselje in iste cilje. Iz dosedanjih izkušenj vidimo, da taka oblika dela ni bila najboljša. Športno društvo Slivnica je bilo res aktivno, vendar bi s sodelovanjem večjega števila mladincev lahko doseglo večje uspehe. V tovarni pohištva »Brest« Cerknica je zaposlenih veliko mladih ljudi, ki se želijo v prostem času izživljati v športu. Ko to ugotovimo, vidimo, da res ni potrebno investirati na dve strani, ali pa kar je še slabše, zagovarjati združitev NK Slivnice z nogomet. klubom Javornik na Rakeku. Taka rešitev bi gotovo negativno vplivala na nogomet, saj bi zaradi oddaljenosti krajev športno življenje v Cerknici lahko povsem zamrlo.

Združitev je zgolj formalnost, saj je bila večina aktivnih članov v dosedanem športnem klubu zaposlena v tovarni pohištva. Mladinski aktiv je s tem zopet pridobil nekaj aktivnih članov, mladinc

ci iz tovarne pa bodo lahko svobodno sodelovali pri tej športni panogi.

Mnogi mladinci v tovarni Brest ne vedo za sistem dela novo ustanovljenega športnega kluba pri podjetju. Zato bi rad pojasnil, kako bo društvo delalo in kakšne možnosti ima vsak mladinec za aktivno sodelovanje.

Nogometno društvo je takoj po ustanovitvi začelo redno trenirati na nogometnem igrišču in sicer ob torkih, četrkih in petkih od 16. ure dalje. Do sodelovanja in športnega izživljanja na treningih ima pravico vsak mladinec v tovarni ali Iverki, ki ima veselje do nogometa. Mladinci, ki bodo redno obiskovali treninge, se lahko vključijo v prvo moštvo, ki tekmuje v I. A razredu ljubljanske podzveze. Z registracijo bodo dobili pravico do rednega tekmovanja z nogometnimi klubi raznih krajev Slovenije kot so: Trbovlje, Dob, Logatec, Medvode, Jarše itd.

Na gostovanja bo vozil tovarniški avtobus. Tako bodo lahko tudi ostali mladinci izkoristili potovanja za mladinske izlete. Ura odhoda bo vsakokrat objavljena med odmorom v tovarni po zvočniku, kakor tudi na oglasni deski športnega kluba pred tovarno.

V. Ž.

Obisk v Kumrovcu

Skupina strokovnjakov in članov kolektiva našega kombinata je tudi letos obiskala zagrebški velesejem. S posebnim zanimanjem smo si tudi to pot ogledovali predvsem dosežke lesne industrije. Soglasno smo ocenili velesejem takole: mnogo lepšega in izbranejšega smo videli na ljubljanski razstavi. Naše pohištvene tovarne se premalo prizadevajo, da bi poslale na zagrebški sejem najboljše. Zagrebški velesejem je tako velika prireditelj, da z njo merimo napredek našega celokupnega gospodarstva, zato bi morali prav tu pokazati naše uspehe.

Kolektiv poslovne enote direkcije se je na povratku ustavil v Kumrovcu, kjer smo si ogledali rojstno hišo maršala Tita. Po slikah smo sicer že poznali značilno

pritično zagorsko hišico, kjer je tovariš Tito preživel svojo mladost. Ko pa smo si ogledali prostor za prostorom in v mislih preleteli življenje našega maršala, smo videli, da je prav od tu vodila njegova napredna, borbena in zmagovita pot. Z zanimanjem smo ogledovali zibelko, pohištvo in opremo iz tistega obdobja. Vse je tako lepo zbrano. Človek bi kar gledal in gledal. Tako svečano je vse in domače ob enem. Res velja obiskati Kumrovec. Okolica hiše je lepo urejena. V neposredni bližini je kip tov. Tita. Tudi kraj je lep, ves obdan z nizkimi griči in holmi, značilnimi za tisti del hrvaške in slovenske zemlje.

Obisk v Kurovcu bo vsem ostal v lepem spominu.

DRAGI BRALCI!

Zelo hitro se obrne mesec, to vemo predvsem v uredništvu, ker proti koncu vse zelo hiti in spet smo razočarani nad vašim sodelovanjem. Na naš razpis, objavljen v prejšnji številki, smo prejeli le dobrih deset odgovorov. Vsi dopisniki so se oglašili z osnovne šole Rakek. Res zanimivo, kaj! Še bolj zanimivo pa je to, da je postal »članek leta« prispevek objavljen v aprilski številki lista z naslovom »Nesreča na Cerkniškem jezeru«. Toda beseda je beseda in mi smo jo držali ter izžrebali štiri izmed poslanih dopisov. Tovarišica Tončka Likar iz Cerknice je izvelela iz vrečke sreče naslednje: Alenko Albreht, Jelico Nosan, Polonco Mlakar in Anico Vidrih. Samo nežni spol. Samo na uho vsem mladim Rakovčanom sporočamo, da naj materinščini posvetijo v prihodnje kakšno urico več kot doslej. Sicer pa iskreno čestitamo! Nagrade bomo poslali po pošti.

No, nobena stvar ni brez izjem in tako je bil med dopisi bela vrana prispevek Stanka S. iz Postojne. Za obširno pismo se mu toplo zahvaljujemo. Predloge bomo skušali prihodnje leto, letos izide namreč samo še ena številka, upoštevati. Veseli smo, da ste zadovoljni tudi s sedanjo obliko in vsebino lista.

Ker se bliža konec leta in, ker je le dober plačnik dober prijatelj, vas prosimo, da nas ne pozabite in kaj kmalu poravnate letošnjo naročnino na tekoči račun občinskega odbora SZDL Cerknica številka 600-25-3-144. Ponovno vas vabimo k sodelovanju. Lep pozdrav Uredništvo

IZ KOLEKTIVA »KOVINOPLASTIKA« LOŽ

Podjetje Kovinoplastika Lož je tudi letos razstavljalo na jesenskem velesejmu v Zagrebu. Svoj paviljon je podjetje razstavljalo tudi na razstavi »Gospodarskega razvoja Loške doline«, ki je bila v mesecu oktobru v domu TVD »Partizan« v Starem trgu.

Podjetje je na razstavi prikazalo predvsem stavbeno in pohištveno okovje in izdelke iz plastičnih mas. Poleg izdelkov pa je bilo razstavljeno tudi orodje in nekaj kalupov, s katerimi proizvajajo tovarna nove izdelke.

Na sliki: Paviljon izdelkov podjetja Kovinoplastika Lož.

ČLANI ZK BODO MORALI ODLOČNEJE ZAHTEVATI

Na letni konferenci osnovne organizacije ZK Kovinoplastike Lož so člani pregledali dosedanje delo in aktivnost članov ZK in sprejeli naloge za bodoče delo osnovne organizacije. Člani ZK, ki delajo v organih upravljanja, bodo morali še odločneje zahtevati, da postanejo EE in OE obračunsko samostojne, kajti le na ta način bodo člani kolektiva še bolj marljivi.

Organi upravljanja še vedno nimajo v podjetju vseh pravic in dolžnosti. Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov bi bilo potrebno ponovno pregledati in osebne dohodke vskladiti. Člani ZK, ki delajo v sindikalnem odboru, morajo zahtevati mesečno obveščanje kolektiva o gospodarjenju, doseganju plana, prihranku pri materialu, doseganju produktivnosti, stroških itd. Treba bi bilo organizirati službo, ki bi vse to izbrala in posredovala kolektivu. Osnovna organizacija ZK bi morala natančno zadolžiti svoje člane in od njih zahtevati dosledno izvajanje sklepov. Vse premalo je osnovna organizacija iskala pomoči pri aktivnih za reševanje določenih problemov. Člani ZK bodo morali še nadalje skrbeti za razvoj podjetja. Podjetje bo še naprej izdelovalo stavbeno in pohištveno okovje in elektro-material, za kar je tudi registrirano. Predelovalo bo tudi plastične mase za farmacevtsko industrijo in široko potrošnjo. Že dalj časa pripravljajo načrte za koncentracijo obratov v Ložu, vendar gre vse prepočasno. Če bo-

do člani ZK hoteli vse to uresničiti, bodo morali zlasti v organih upravljanja dosledno zahtevati in podpirati ta stališča.

Na konferenci so člani ZK govorili tudi o disciplini, delu članov ZK v drugih organizacijah v podjetju in izven njega, ideološki vzgoji itd.

Živahna dejavnost mladine v Kovinoplastiki

Pretekli mesec se je mladina Kovinoplastike zbrala v klubskih prostorih pod kino dvorano v Starem trgu na letni konferenci. Tu so pregledali dosedanje delo in nakazali smer dela za naprej. Poleg mladincev so bili na konferenci navzoči predstavniki podjetja, občinskega komiteja LMS Cerknica in drugih aktivov. Konferenca je bila zelo dobro pripravljena, kar dokazuje potek konference in razprava.

Iz poročila tov. Cimpriča in predsednikov posameznih sekcij, smo spoznali, da je mladina v preteklem obdobju kar dobro delala. Aktiv LMS v Kovinoplastiki šteje 130 mladincev. 40 mladincev se vsak dan vozi na delo iz Prezida, Babnega polja, Bloške planote itd., kar zelo ovira delo mladinske organizacije. Kljub temu pa spada mladinski aktiv Kovinoplastike med najbolj delavne aktivne na področju občine Cerknica. V okviru mladinske organizacije

Poleg tega so na konferenci osnovne organizacije ZK izvolili tudi 5-članski sekretariat osnovne organizacije ZK in 7 delegatov za občinsko konferenco ZK. Za novega sekretarja osnovne organizacije ZK je bil izvoljen tov. Tone Plos.

je delalo več sekcij, ki so razgibale njihovo delo. Imeli so: sekcijo za delovne akcije, sekcijo za šport, dramsko sekcijo in mladinsko univerzo. Sekcija za delovne akcije je organizirala več delovnih akcij v podjetju in pri gradnji kopališča v Pudobu. Tako so napravili nad 500 prostovoljnih delovnih ur. Dva mladincev pa sta odšla na zvezno delovno akcijo. Sekcija za šport je odigrala tri nogometne tekme v Prezidu in postavila naprave za košarko. Dramska sekcija je v pretekli sezoni pripravila dve dramski deli in sodelovala na občinski reviji dramskih del v Cerknici, sodelovala na oddaji »Pokaži, kaj znaš«. Za nagrado pa so si mladinci ogledali predstavi v Mestnem gledališču v Ljubljani. Še posebej pa je bila delovna mladinska univerza. Ta sekcija skrbi za ideološko kadrovsko politično delo. Organizirala je »šolo za življenje«, ki pa jo je obiskovalo 54 mladincev,

Cepljenje proti gripi

Na eni izmed zadnjih zasedanj centralnega delavskega sveta Kovinoplastike Lož, katerega se je udeležil tudi dr. Emil Truden, so veliko razpravljali o nesrečah in bolezninah ter s tem v zvezi o reorganizaciji socialnega zavarovanja. Iz analize boleznin in nesreč za I. polletje 1962. leta, ki jo je pripravil kadrovsko-socialni oddelek, je bilo razvidno, da se je v prvem polletju 1962 ponesrečilo 35 delavcev. Izdatki za nesreče in bolezni pa so znašali nad 7,5 milijona dinarjev.

Nesreče so nastale predvsem zaradi pomanjkanja poklicnih izkušenj, nepazljivosti in naglice pri delu ter neupoštevanja zaščitnih sredstev. Poleg tega pa so se izdatki za socialno zavarovanje povečali tudi zaradi boleznin. Tako je v zimskih in spomladanskih mesecih precej članov kolektiva zbolelo za gripo. Da bi vsaj delno znižali te izdatke, je centralni delavski svet sklenil, da bodo obvezno cepili proti gripi vse člane kolektiva. Cepljenje je predvideno v mesecu novembru 1962. leta. Poleg tega pa pripravlja HTZ vrsto predlogov in ukrepov za znižanje števila nesreč in boleznin, kajti po novem zakonu o socialnem zavarovanju je predvideno, da bodo s 1. 1. 1963 celotno breme teh izdatkov nosile gospodarske organizacije.

cev, 8 mladincev se je udeležilo seminarja za mladinsko vodstvo v Cerknici. Dva mladincev sta bila na posvetovanju o klubih mladih proizvajalcev, dva mladincev pa sta obiskovala mladinsko politično šolo v Starem trgu.

40 najboljšim mladincem je aktiv LMS podelil tudi knjižne nagrade. Na pobudo mladinskega aktiva so v podjetju ustanovili počitniško družino, ki je edina na področju občine Cerknica. Družina je v preteklem obdobju organizirala izlete na Pohorje, v Portorož in na Snežnik.

Do nedavnega je bila mladina slabo zastopana v organih delavskega samoupravljanja v podjetju. Sedaj dela v teh organih in sindikatu 11 mladincev, ki poročajo ostalim mladincem o delu in sklepanju organov upravljanja.

Med najvažnejše sklepe letne konference mladinskega aktiva Kovinoplastike Lož bi lahko uvrstili: ustanovitev kluba mladih proizvajalcev, poživitev klubskega dela, vsak mladinec bo napravil letošnje leto po 4 ure prostovoljnega dela, ustanovili bodo strelske sekcije, ki bodo podružnica strelske družine »Racna gora«. Poleg tega bo mladinski aktiv še tesneje sodeloval z DPD »Sovoboda«, TVD »Partizan«, delavsko univerzo v Cerknici in ostalimi organizacijami v podjetju in izven njega.

To je samo nekaj sklepov iz mladinske razprave. Že iz tega vidimo, da je mladinski aktiv Kovinoplastike Lož resnično pridno delal.

Po zaključku konference je novi odbor imel prvo sejo, na kateri so izvolili za novega predsednika aktiva tov. Franca Plosa iz remonta.

Cerkniško jezero in Loška dolina v preteklosti

(Nadaljevanje iz št. 10)

Ostanki rimskih stavb so bili v zadnjem času odkriti tudi v Smarati. Še prej pa so tu našli rimsko grobišče z lepimi nagrobniki. Žal po dosedanjih najdbah še ni bilo mogoče dognati imena te naselbine. Potrebna bodo pač nadaljnja izkopavanja, ki bodo odkrila naziv tega kraja v rimskih časih.

Se dve oz. tri postojanke iz ilirske dobe naj omenim. Poznamo jih samo po nasipih, ki jih obda-

Fibula (sponka) z verižicami in obeski, ki so jo našli pod Križno goro

jajo, sicer pa na njih ni bilo še nobenih raziskovanj. To so gradišča na hribu Gradček nad vasjo Vrh, gradišče pri cerkvi sv. Andreja na Gornjih Poljanah in na hribočku zraven loškega gradu.

V začetku našega štetja so prišli v te kraje Rimljani. Postavili so že omenjene naselbine, na starejših naselbinah pa so živeli še naprej prejšnji prebivalci, ki so se le deloma romanizirali. Rimljani so po prihodu v naše kraje zgradili več cest, ki naj bi vezale srce države — Rim z na novo osvojenimi deželami. Tako je potekala cesta od Trsta preko Pivške kotline in Javornikov mimo

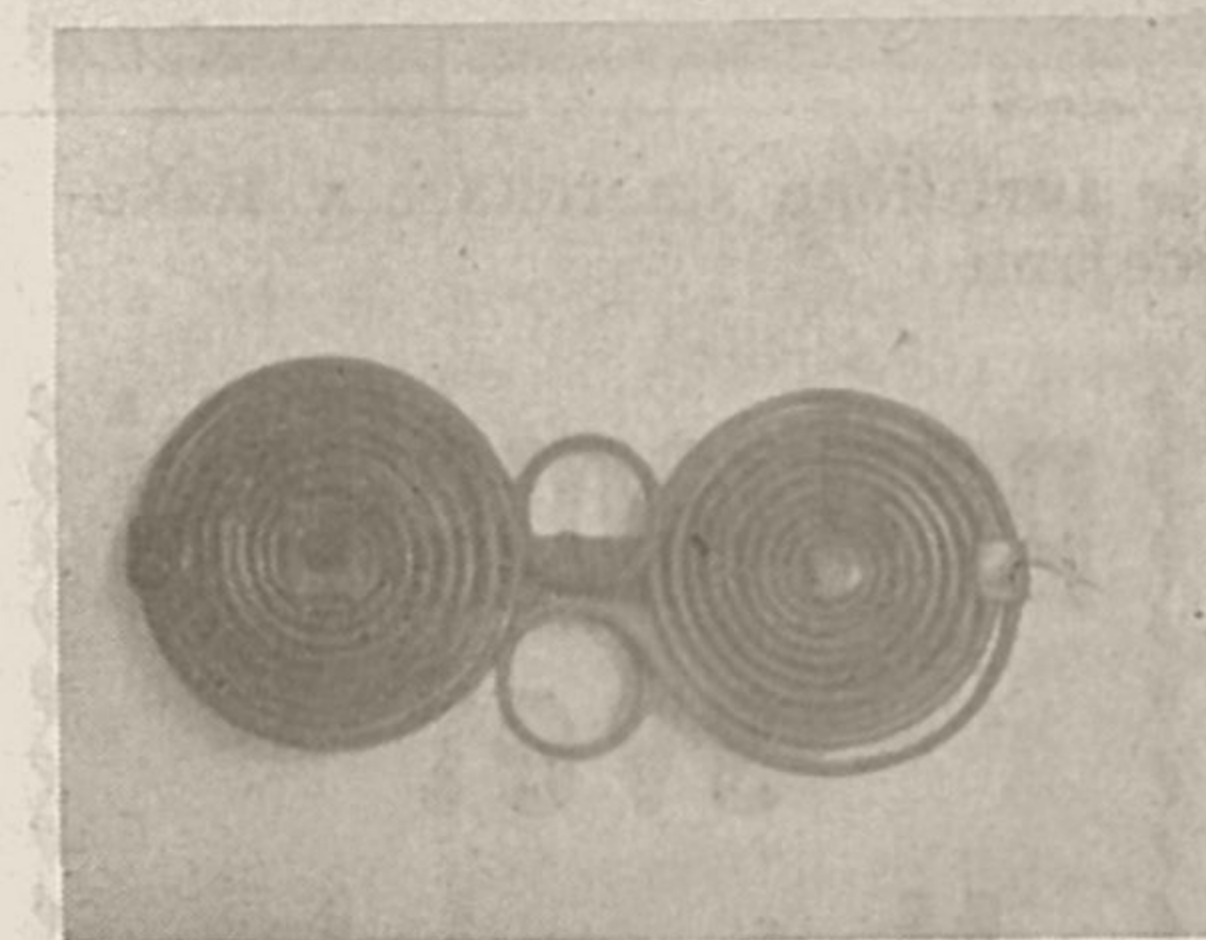
Dan, Podcerkve, Starega trga, Loža in Metlje in od tu dalje proti Ljubljanskemu barju, kjer se je pri Lavrici priključila glavni magistrali, ki je šla iz Emone — Ljubljane preko Dolenjske na Hrvaško in dalje na vzhod. V bližini Starega trga je bil odcep stranske ceste na Babno polje, Prezid in Čabar. Med Babnim poljem in Prezidom, kjer poteka meja obeh republik, so še danes ostanki rimskega zapornega zidovja, ki so ga zgradili v obrambo te ceste. Bržkone je bilo tudi Cerkniško jezero povezano po kakšni stranski cesti z glavno, kajti Rimljani so ga že poznali in imenovali Lacus lugeus, kar pomeni žalostno jezero. Prav tako so poznali tudi že Snežnik, ki so mu pravili Mons Albus (Beli hrib).

S tem bi bil končan kratek pregled do sedaj znanih najstarejših naselbin v teh krajih. Slika je zaenkrat še dokaj nepopolna, potrebnih bo še veliko raziskovanj, ki nam bodo kaj več povedala o življenju najstarejših prebivalcev tod.

Povrnili pa se bomo na Križno goro, kjer je v zadnjih letih izkopal Notranjski muzej v Postojni in pri tem dosegel kaj lepe uspehe. Na južni strani Križne gore, kjer prehaja njeno pobočje v položne njive in travnike — pri sv. Ani, so si izbrali Iliri prostor za svoje pokopališče. Lep je od tod pogled na Loško dolino in temne gozdove, ki jo obdajajo. V treh letih smo na tem prostoru odkrili 153 grobov. Mrličje so na tem grobišču pokopavali na dva različna načina. Sežigali so jih z nakitom in drugimi pridatki vred, ostanke pa so nato shranili v lončene posode — žare. Te so nato položili v nalašč za to izkopane jame četverooglate ali okrogle oblike. Obložene so bile s kamni. Večino grobov so nato pokrili s kamnitimi ploščami, ki so jih prinesli izpod vrha Križne gore. To so takomenovani žarni grobovi. Poleg žare pa so stavljali v grob še po eno skodelo, v kateri je bila hrana. Večkrat pa je v kakšnem grobu še več posod. Velikokrat so ostanki sežganih kosti razmetani po grobni jami, posode pa so potem nanje položene. Kovinski predmeti so bili v žari ali pa

so bili skupaj s kostmi razmetani po jami. Največ je bilo nakita in to bronaste ali železne sponke — fibule različnih oblik. Tako smo dobili fibule očalark, ki po svoji obliki spominjajo na očala in so od tod tudi dobile ime. Dalje fibule v obliki loka — lokaste fibule ter fibule v obliki polmeseca, ki so imele več verižic na katerih so viseli obeski. Poleg tega so bile še različne bronaste in železne igle za spenjanje obleke, zapestnice in ovratnice. Kovinski predmeti so v teh grobovih bolj slabo ohranjeni, ker so poškodovani od ognja. Lončena posoda pa je dobro ohranjena, zlasti so lepe velike žare, ki so visoke tudi do 60 cm.

Drug način pokopavanja so skeletni grobovi. Tudi zanje so izkopal podolgovate jame, ki so jih obložili s kamenjem. Mrtveca so brez krste položili kar na skalnato dno jame. Običajno so jih polagali na hrbet, roke so imeli ob telesu ali pa prekrižane na trebuhu. Ob glavi in pri nogah so imeli po eno lončeno posodo. Običajno sta to majhen lonček in skodela. Kakšenkrat ima obe posodi pri glavi ali pa na koncu nog. Ženske so imele sponke še na prsni, na rokavah zapestnice, pri glavi pa še uhanke ali kakke druge okrasne obročke. Okoli vratu pa bronaste ovratnice. Orodja in orožja pa je bilo v grobovih zelo malo. Našli smo samo tri sulice in eno sekuro. To si lahko razlagamo s tem, da pač teh predmetov, ki so bili po-

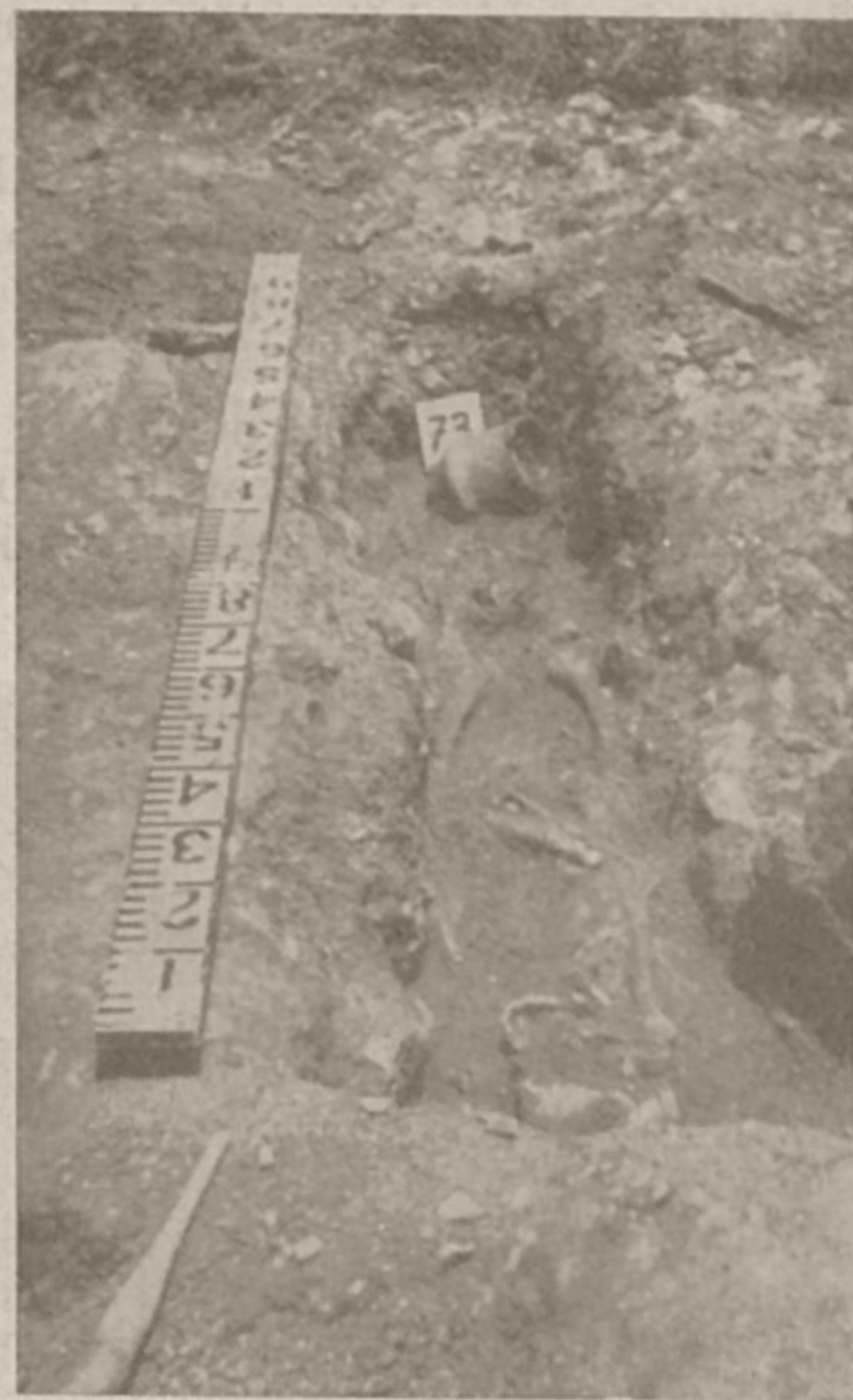
Fibula očalarka, najdena v grobu pod Križno goro. Podobne so našli tudi na Tržišču pri Cerknici

trebni pri vsakdanjem življenju, niso zakopavali ampak so jih uporabljali še preživeli. Na tem grobišču so zakopavali več stoletij zaporedoma. Po najdenih predmetih sklepamo, da je bil to čas od 9. do 5. stoletja pred našim štetjem. Pripadalo pa je Ilirrom oz. njihovim plemenom, ki so živeli tu v starejši železni dobi. Do danes je grobišče od Križne gore največje in najbogatejše na Notranjskem. Njegov pomen pa sega preko meja naše ožje domovine.

Na vrhu Križne gore je bila utrjena naselbina — gradišče, kateri pripada to grobišče. Že zaradi njegovega dominantnega položaja nad Cerkniško in Loško dolino, je bila to važna postojanka v predzgodovinski dobi. Nahajala se je na prehodu, kjer so se križali vplivi z Dolenjske, Posočja in preko nje iz Italije ter, kar je še važnejše, z jugom, odkoder so prihajali vplivi tedaj mogočnega ilirskega plemena Japodov.

Zadnji dve leti arheoloških izkopavanj na semem vrhu Križne gore, sta nam to potrdili. Na severni strani smo odkrili ilirski nasip. Bil je navaden suh zid, narejen iz velikih kamnitih blokov.

Ob njem in tudi drugod pa smo našli obilico najrazličnejših lončenih posod, ki so jo rabili pri vsakdanjem življenju. Je iz istega časa kakor ona v grobovih, samo,

Skeletni grob izpod Križne gore. (Pri glavi ima lonec, ob nogah skodelo)

da je bolj groba in masivna, kakršno so potrebovali za vsakdanjo uporabo. Vmes je bilo tudi veliko glinastih utežnih vretenc za statve. Ženske na Križni gori so morale biti pridne predice in tkalke.

Naša izkopavanja na Križni gori pa so odkrila še poleg ilirske naselbine večjo rimsko utrdbo. Planoto okoli današnje cerkve (ki je takrat še ni) je obdajalo močno obzidje, široko do 2 m. Na vzhodni strani pa poteka kar dvojen zid, ki je prvotno moral biti visok preko 3 metre. Zid je narejen že z malto. Poleg vojaške posadke je v utrdbi bivalo tudi civilno prebivalstvo, ki si je v duhu stare tradicije izdelovalo lončeno posodo že na lončarskem vretenu. Te smo našli veliko. Vmes pa je tudi nekaj kosov boljše keramike, ki so jo prinesli vojaki s seboj. Našli smo tudi bronast novc cesarja Antonina, ki je vladal v 2. stoletju po našem štetju. Utrdbo so zgradili najbrže že v 1. stoletju našega štetja podobno kakor Ulaško, opuščena pa je najbrže bila že v 4. stoletju.

V 15. ali še 16. stoletju so v območju rimske trdnjave, ki je bila takrat že v ruševinah, pričeli pokopavati mrličje. Odkopali smo 15 grobov. Način pokopa kaže še stare tradicije (položeni so bili v jamo tako, da so obrnjeni proti vzhodu, roke nimajo prekrižane kot kristjani). Obenem pa se po pomanjkanju pridatkov v grobovih vidi vpliv krščanstva, ki nasprotuje stavljanje različnih predmetov mrtvem v grob.

Zaenkrat so bila naša raziskovanja na Križni gori zaključena. Pri tem bi omenila samo to, da je naša želja ohraniti oz. restavrirati vsaj del obzidja rimske trdnjave, ki bi si jo lahko mimogrede ogledali številni turisti Križne gore in jame. Seveda pa nam za to manjka finančnih sredstev in tako bo čakalo to delo do takrat, ko se bo le nudila srečna prilika priti do potrebnih sredstev.

M. U.

KOVINOPLASTIKA LOŽ ● KOVINOPLASTIKA LOŽ ● KOVIN

Revalorizacija osnovnih sredstev izvršena do roka

Po zakonu o revalorizaciji osnovnih sredstev gospodarskih organizacij smo napravili popis vseh osnovnih sredstev: zgradb, strojev, naprav in instalacij ter motornih prevoznih sredstev tudi pri Kovinoplastiki Lož do določenega roka — 15. septembra 1962. Namen revalorizacije je, da gospodarska organizacija vskladi vrednost nabavljene opreme iz prejšnjih let z današnjimi tržnimi cenami in da bi lahko nabavila z novimi odpisi amortiziranih osnovnih sredstev druga enakovredna osnovna sredstva.

Kovinoplastika Lož je imela velike težave pri revalorizaciji osnovnih sredstev, ker je bil rok silno kratek, delo pa zelo obširno in ker ima podjetje osnovna sred-

stva tudi v obratih, ki so po več kilometrov oddaljeni drug od drugega. Težave pri revalorizaciji je imelo podjetje tudi zaradi tega, ker je pred leti prevzemalo stroje od drugih gospodarskih organizacij in so bili že takrat skoraj izrabljeni.

Z izvršeno revalorizacijo osnovnih sredstev ne bo v tekočem letu nobenih sprememb v povečanju vrednosti. Novo vrednost, doseženo z revalorizacijo, bomo dobili s preknjiženjem šele s 1. I. 1963.

Če bo uveljavljeno povečanje osnovne vrednosti, kakor jo izkazuje popis, bo podjetje doseglo večje amortizacijske zneske in tako dobilo sredstva za nadomestitev izrabljenih osnovnih sredstev.

Raziskovanje zemeljskih lepote ni nič novega na Notranjskem. Lahko trdimo, da ima prav naša Notranjska prvega jamarja domačina — Grego Kebeta (1799—1885) z Dolenjega Jezera, ki je organiziral prvo raziskavo Velike Karlovice in bil vodnik proučevalcev Cerkniskega jezera. Njegov opis jezera je prvi obširnejši slovenski tekst o našem Krasu. Najbrž pa je isti Kebe sodeloval tudi pri prvem prodiranju v Križno jamo za prvim jezerom 1825. leta.

Vsi poznejši raziskovalci so se lotili predvsem raziskovanja turističnih jam Pivške kotline in ka-

bomo vzgojili v prave raziskovalce našega podzemeljskega sveta. Sekcija je našla razumevanje pri Cerknica in ima danes dovolj orodja za samostojne jamarske podvige. Krožek ima 60 m jamskih lestvic, jamski čoln, daljšo najlon vrv, jamske obleke in svetilke. Ob ugodnih pogojih so se organiziranemu delu sekcije pridružili tudi tisti navdušeni jamarji, ki so se dotlej iz gole lju-

Naši jamarji odkrivajo

Člani jamarskega krožka postavljajo turistične smerokaze v Rakovem Škocjanu

zali manj zanimanja za dragulja kraškega sveta Križno jamo in Cerknisko jezero. Šele z ustanovitvijo društva za raziskovanje jam Slovenije leta 1910, se je začelo razvijati raziskovalno delo na notranjskih tleh. Prekinila ga je prva svetovna vojna. Leta 1929 so prvič jamarji prodrli v notranjost Križne jame, v tridesetih letih pa je bila v dolžini poldrugega kilometra raziskana Velika Karlovica. Melo v Rakovem Škocjanu je bilo nemogoče, ker je bil ta pod Italijo. Križna jama je bila raziskana v glavnem pred II. svetovno vojno, popolnoma vnemar pa so pustili obe Karloviči na Cerkniskem jezeru.

Tudi po II. svetovni vojni se notranjsko jamarstvo ni vzdramilo. Nastale so jamarske sekcije, podružnice in celo društva na Postonjskem, v Divači, Sežani in Logatcu, prava Notranjska pa nikakor ni jamarsko zaživela. Šele zadnja tri leta je vzbudilo jamarstvo med Notranjci zanimanje. V okviru Turističnega društva Cerknica je bila ustanovljena posebna jamarska sekcija, ki je v svoj krog pritegnila vse tiste, ki bi radi raziskovali naš podzemeljski svet, ali pa radi podprli zanimanje za turistično izkoriščanje še skoraj nedotaknjenih lepote. Tako je nastal svojevrsten jamarski krožek na osnovni šoli na Rakeku, ki je našel pri turističnem društvu Cerknica in njegovem pododboru na Rakeku polno razumevanja. Danes nimamo le šolske jamarske sekcije. Jamarsko delo se je razširilo in šteje sekcija poleg 40 krožkarjev na rakovski šoli še 25 rednih članov, ki jih

podzemeljski svet Notranjske

bezni do podzemeljskih lepote spuščali v jame, divje in brez vsakega večjega pozitivnega dosežka s kmečkimi vrvmi in opisnicami. Danes ima sekcija v svojih vrstah skupino navdušenih in pogumnih jamarjev, ki jih ni strah spustiti se v globoko brezno.

Člani sekcije so začeli z rednim in sistematičnim delom raziskovati jame in brezna na Ravniku med Rakekom in Ivanjim selom, rekognoscirali so še neobdelane jame v območju Rakovega Škocjana, ugotavljali nekdanje višje ponore Raka in merili temperature in trdote tamkajšnjih izvirov. Sekcija je sklenila čimprej jamarsko obdelati Rakov Škocjan. Natančno bodo pregledali predvsem kapniško in hidrološko izredno zanimive Zelške jame, ki so dolge nad 3 km. Podrobna raziskava teh bo pokazala, kako se je Rakek v posameznih dobah vedno globlje zarezoval in ustvarjal današnje podzemeljske prostore.

Jamarska sekcija je kot klub vključena v centralno društvo za raziskovanje jam Slovenije in je sodelovala pri letošnjih raziska-

vah Velike in Male Karlovice. Tu je bilo letos poleg že znanih rogov izmerjenih nad 900 m novih podzemeljskih prostorov.

Vendar pa tu še niso vse oblike dela sekcije. Posebno živahno se zlasti udeležuje krožek na osnovni šoli na Rakeku. Ta skrbi za vodniško službo v Rakovem Škocjanu. Še posebej pa je bil aktiven pri postavljanju smerokaznih tabel v Rakovem Škocjanu. Krožkarji pa poleg tega opravljajo še nekako službo čuvarjev jamarskih lepote v rakovskem šolskem okolišju.

Ker hočejo krožkarji doseči čim večjo stopnjo resne jamarske in turistične vzgoje, smo na njihovo spodbudo organizirali poseben tečaj o jamoslovju, v katerem sodeluje okrog 35 članov. Ob zastavljenih vprašanjih bodo krožkarji obdelali vsa najvažnejša poglavja jamarske vede, ki jo imenujemo s tujim imenom speleologija.

Krožkarji bodo poleg turističnih in jamarskih lepote naše občine obiskali vse najvažnejše slovenske turistične jame. Spomladi pa bodo priredili v okviru klubskega večera poseben diskusijski nastop, pri katerem bodo sodelovali vsi krožkarji in pokazali, da so vso zimo spoznavali lastni okoliš. Na tem večeru pa bo še zanimivo predavanje z barvnimi diapozitivi o veselih in neprijetnih dogodkih iz jamarskega življenja. Tako delo je posebno važno za naše območje, saj bo prav na notranjskih tleh težišče III. mednarodnega speleološkega kongresa, ki bo začel s svojim delom v jeseni 1. 1965.

Tako bo v ta krožek vloženi trud rodil bogate sadove za spoznavanje turistične in jamarske problematike cerkniske občine in se prav gotovo rentiral že v bližnji prihodnosti, saj rastejo že nove sekcije v Grahovem in drugod. Prof. France Habe

Življenje pevskega zbora Cerknica

Ženski, moški in mešani pevski zbor v Cerknici je imel pretekli mesec manjše slavlje. Nanj so bile povabljene pevke, pevci ter njihovi ožji sorodniki. V prostorih »Brestove« menze se je nabralo v soboto dne 20. 10. 1962 zvečer kar okoli 70—80 povabljenec. S tem slavljem smo se zahvalili pevkam in pevcem, ki so sodelovali v preteklem letu pri pevski sekciji Svobode Cerknica. Predsednik UO pevskega zbora je pozdravil vse navzoče z naslednjimi besedami:

Dragi tovariši in tovarišice, pevke in pevci!

Ob pričetku našega slavlja naj vam izrazim nekaj misli o našem zboru. Minilo je več kot eno leto od ustanovitve naše pevske sekcije. Že pred tem je z uspehom deloval moški pevski zbor. Uspehi dela in truda so bili:

1. Nastop pevskega zbora v Cerknici, Prezidu, Starem trgu, Dolenjih Košanah in Pivki. Torej pet samostojnih nastopov, pri katerih so sodelovali:

- moški pevski zbor
- ženski pevski zbor
- mešani pevski zbor
- havajski trio
- instrumentalni kvartet
- moški, ženski in meš. dueti
- skupina, ki je izvedla zabavni škeč.

2. Pevski zbor je sodeloval s svojim programom tudi na vseh proslavah ob državnih praznikih ter ob drugih prilikah.

3. Ravno tako je pevski zbor priredil veselico v Cerknici. Vse delo so prevzele pevke in pevci.

Vse to je dosegel pevski zbor »Svobode Cerknica« v preteklem letu. Uspehi seveda niso nastajali sami od sebe, potrebno je bilo

mного priprav in vztrajnega učenja. Vsak dan, razen sobote in nedelje, smo slišali ob večerih v dvoranici gasilskega doma v Cerknici ubrano petje pevk in pevcev.

Danes smo se po poletnih počitnicah — kakor imenujemo čas, ko pevski zbor ne vadi — zopet zbrali. Med pevci in pevkami so tudi njihovi ožji sorodniki, dekleta, fantje, žene in možje, katere v naši pevski družini najlepše pozdravljamo.

Želel bi spregovoriti še nekaj o načrtih naše sekcije. Program pevskega zbora je tudi za letošnje leto zelo širok. Pogoji za uspešno delo vsekakor so, potrebno bo le dosti truda in dobre volje, pa bomo spet dosegali še lepše uspehe, kot lansko leto. Ob zaključku bi želel izreči vsem pevkam in pevcem zahvalo za ves trud in številne večerne ure, ki so jih žrtvovali za skupno delo ter za uspehe naše pevske družine.

Po pozdravnem govoru predsednika pevske sekcije so razpravljali o problemih pevskega zbora ter o pridobitvah novih članov. Ugotovili so, da bo potrebno pomnožiti predvsem moški ter delno tudi ženski pevski zbor. Sklenili so, da sprejmejo v pevsko družino prav vse pevce, ki imajo veselje do takega prosvetnega dela.

Ker je bilo vse pripravljeno za pogostitev povabljenec, se je kmalu oglasila tudi harmonika, zazvenela je pesem, pričelo se je veselo rajanje, ki je trajalo vse do pozne noči.

Pevski zbor Svobode Cerknica namerava napraviti izlet v Ljubljano, kjer bo obiskal tudi operno predstavo.

• Za SMEH in DOBRO VOLJO •

NIČ NE VE

TRDEN DOKAZ

»Koliko so stare te zemlje?«

— Ali balinaš, Pepe?

»Tega vam ne bi vedel povedati.«

— Ne.

»Zakaj ne!«

— Ali imaš sploh kaj smisla za to igro?

»Ker sem tukaj šele tri tedne!«

— Seveda ga imam, saj sem dal oba sinčka ostriči na balin.

Prelepe sanje o kulturi

- PRAVIJO, DA LJUDJE,
- KADAR JIM JE POSEB-
- NO HUDO, SANJARIJO
- O BOLJŠIH ČASIH ALI
- PA SE UTAPLJAJO V
- ILUZIJAH.
- TOREJ, KADAR TI JE
- POSEBNO HUDO, KA-
- DAR NE VIDIŠ REŠIT-
- VE, POTEM SANJARI!

za kulturno dejavnost? Poizkusi dobiti deveto številko »Misli« — glasila okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev. Na zadnji strani boš videl, da ti je po letalskem mitingu zopet enkrat žal, da živiš v naši občini. V reviji »Misli« boš bral, da je kulturno življenje v cerkniški občini sila zanemarjeno, saj ni nihče vodil kulturne politike. Med osemnajstimi občinami v okraju (med njimi je tudi nekaj manjših in manj razvitih kot naša), smo se zmagoslavno uvrstili na zadnje mesto...

Morda te je, dragi moj, prizadela ta novica? Sedaj sanjari! Skozi Cerknico vodi lepo asfaltirana cesta. Povsod te vabijo lepaki na klubske večere, na dramske prireditve, na... saj ima teden samo sedem dni in tako ne bo mogoče vsega obiskati. Včeraj si šel v kino in videl dober film, danes si se namenil na predavanje, kjer bodo sodelovali znani literati, za jutri pa še ne veš, ali

bi šel poslušat koncert pevskega zbora ali pa bi si v sosednjem kraju ogledal Cankarjevo dramo. Soboto si že rezerviral za obisk družabnega večera z zabavnim programom, v nedeljo dopoldne boš šel v knjižnico, popoldne pa na likovno razstavo. Tule naši kulturni delavci so pričeli naravnost pretiravati s prireditvami. Zlasti prosvetni delavci so postali pridni. Že zdavnaj si sklenil, da se boš tudi ti vključil v kulturno delo. Prihodnji teden je občni zbor prosvetnega društva in tam boš povedal, da te veseli tako delo in oni te bodo veselo sprejeli. Sploh se vsi v društvu dobro razumejo in na seje občinskega sveta pošiljajo številne delegate. Občinski svet naravnost materinsko skrbi za svoja društva. Prireja razne tečaje, kamor se vedno prijavi preveč ljudi. Na letnih konferencah občinskega sveta sklenejo samo take stvari, ki jih kasneje izvršijo. Naredijo pa še

veliko več. Gospodarske organizacije pomagajo občinskemu svetu in društvom, saj so na vodilnih mestih ljudje, ki jim je veliko do kulturnega življenja.

Ali nisi morda bil na raznih občnih zborih, kjer so sklepali o tem, da bodo naredili nebotičnik, naredili pa so krtino? Ali vidiš kje kak lepak, ki bi te vabil na kulturno prireditev? Pač tamle je eden: V nedeljo velika veselica.

Po vsem tem si žalosten. Tako hudo pa zopet ni. Nekatera društva le delajo. Z delavsko univerzo se lahko povsod pohvalimo! In... no, zmanjkalo mi je. Pojdi na občne zборе, ki bodo sedaj in ne frazari! Predlagaj kaj koristnega, potem pa pomagaj tudi izvršiti! Ne kritiziraj, če sam nič ne delaš!

Ampak na tisto veselico pa prideš? Seveda, saj človek tako nima kam iti.

MaD

Težava je v tem, da ti morda po dobrem kosilu (če nisi jedel v menzi), niti ni hudo, ali pa imaš to srečo, da ne čutiš, da ti je hudo. Saj si lahko pomagaš! Morda si eden tistih, ki se še zanimajo

Spet bodo oživele samotne gorske poti in nad grobovi naših najdražjih bo zagorelo na tisoče lučic. Dan mrtvih. Spominjali se bomo bolj kot sicer vseh padlih borcev, ustreljenih talcev, umrlih internirancev, vseh udeležencev NOB, ki so se za vedno poslovili v povojnih letih. V živem spominu mi je še prvi partizanski pogreb, ki smo ga junija 1942 organizirali v moji rojstni vasi Babno polje. V bližini vasi, tam pri Otrobovcu, kjer je znani izvir z dobro pitno vodo, je pred ofenzivo imela taborišče II. četa Zidanškovega bataljona. V spopadu

bodo Italijani zvedeli, da sem naredil krsto?»

»Kaj bo, če bodo zvedeli. Prav gotovo bodo, ker si ti edini mizar v vasi. Izgovoril se boš, da so prišli partizani iz gozda in da so te z orožjem v rokah prisilili, da si naredil rakev,« sem govoril.

Sledil je kratek posvet s člani terenskega odbora. Sklenili smo, da storimo vse, da se bo v mraku zbralo čim več vaščanov k pogrebu. Dekleta naj spletejo vence. Zapele naj bi tudi žalostinko.

Kdo bo izkopal grob? Spomnil sem se na vaščana Š., enega izmed zelo redkih Babnopoljcev, ki ga nismo mogli vključiti v OF. Ta sicer ni bil naš nasprotnik, to-

poštevali njegovega zagovora, da je bil nevtralen in da se ni mešal v politiko...

Sonce je že zahajalo. Na pokopališču se je zbralo veliko ljudi iz vasi. Vsi smo nestrpnost pričakovali, kdaj pridejo partizani. »Že gredo,« je prišel sporočit Knezov Jože, član terenskega odbora.

»So že pri Majetiču. Cela četa jih je. Vsi so dobro oboroženi in v sredini štirje nosijo krsto.«

Prvi partizanski pogreb v Babnem polju. Desetina mladih borcev s strojnico se je napotila proti Prezidu, da bi tako zavarovala pogrebne svečanosti. Partizani in ljudstvo je obstopilo grob. Krsta z mrtvim partizanom je bila ovita v slovensko zastavo, z rdečo peterokrako zvezdo.

V sredini pokopališča je bila izkopana jama. Počasi so krsto spustili v grob. Komisar Cene Smrekar je spregovoril ob odprtem grobu.

Povedal je, da prej ne bomo odložili orožja, dokler ne bo zadnji fašist izgnan z naše zemlje. Na krsto so začele padati grude zemlje. Mladinke so okrasile grob s cvetjem. Vsem so zaigrale solze v očeh. Žalostni smo zapuščali pokopališče. Prvi partizanski grob v Babnem polju. Prvi partizanski pogreb junija 1942. V Prezidu je bilo mirno. Le zvečer se je slišalo streljanje, ki je trajalo vse do jutra. Nekaj stotin sovražnih vojakov je boječe tičalo v bunkerjih. V vas, oddaljeno kilometer od postojanke se niso upali.

*

Mrtvemu partizanu se je še isto leto pridružilo 49 talcev-vaščanov Babnega polja, v jeseni 1943 pa padli borci Šercerjeve brigade, padli borci Notranjskega odreda in kurirji TV stanice. Pridružili so se mu znani in neznani borci, ki so padli v bojih z okupatorjem in domačimi izdajalci, zakaj Babno polje je bilo v minuli vojni prizorišče krvavih spopadov med našimi in zavojevalci.

Tiho in skoraj neopazno so se po vojni poslavljali od življenja

preživeli borci in aktivisti iz vasi pod Vražjim vrtcem. Za vedno so odhajale partizanske matere, ki so delile zadnjo skorjo kruha s partizani. Za njimi je bila visoka šola trpljenja. Mnogo, premnogo gorja so morale prestati, dokler niso dobile zadnji dom na vaškem pokopališču. Veliko jih je, za cel bataljon.

Na Zupanovem lazcu pa je kostnica neznanih borcev, ki so umrli v bolnišnicah v Snežniškem pogorju. Grobnica je tudi na Milanovem vrhu. Na njej piše:

Svi putevi su sada otvoreni,
mrtvaca nema
i život caruje!

Da, vse poti so zdaj odprte! Ne mislim objokavati mrtvih. Dalj so življenja, da bi mi in prihodnji rodovi živeli v sreči in blaginji. Spojili so se z nami in z nami bodo živeli večno.

Moje misli pa kljub temu čestokrat uhajajo tam na pokopališče v rodnem kraju, kjer nevzdržno spi mrtvi partizanski bataljon. Spominjam se ljudi iz vasi, ki so bili polni življenja. Ljudi, ki so živeli na trdi kraški zemlji in prodajali svojo delovno silo domačim in tujim kapitalističnim mogotcem. Hrepeneli so in se tudi bojevali za socialno pravičnost, za ideale socialistične revolucije. V boju so omahnili. Toda v Babnem polju in po vsej naši socialistični domovini bujno klije novo življenje. Sinovi in hčere padlih borcev, streljanih talcev, umrlih internirancev in po vojni umrlih udeležencev NOB, ves naš mladi rod bo poznal bedo samo še iz zgodovinskih zapiskov.

Mlada generacija pa je tudi zakoniti dedič nove socialistične Jugoslavije, zakaj stari rod, ki je izbojeval nacionalno in socialno osvoboditev, se bo moral posloviti. Naravni zakoni življenja so pač neizprosni. Ostale pa bodo svetle tradicije narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije, ki bodo s svojimi neizčrpnimi viri oplajale bodoča pokolenja.

LOGARČKOV JOŽE

Mrtvi bataljon

s fašisti je smrtno zadet omahnil mlad partizan. Bil je doma nekje iz okolice Prezida in če se ne motim, mu je bilo ime Jakob. Tedaj sem bil politični aktivist na področju občine Loška dolina.

»Organizirali bomo partizanski pogreb in mrtvega junaka pokopali na vaškem pokopališču v Babnem polju. Naj ljudstvo vidi, kako spoštujemo borca, ki so za osvoboditev darovali največ, kar so imeli — Svoje dragoceno življenje so položili na žrtvenik svobode,« je menil komisar druge čete Cene Smrekar.

Napotil sem se v vas, kamor je prišla tudi partizanska patrolja. Ustavil sem se pri mizarju Lojzetu. »Tako napravim krsto za mrtvega partizana,« sem naročil. »Zvečer ga bomo pokopali tako, kot se to spodobi mrtvemu junaku.« Lojze ni nič pomišljal. Bil je naš sodelavec. »Potrudil se bom, da bo krsta čimprej narejena,« je dejal. Toda kaj bo, ko

da bil je nezaveden in nerazgledan kmečki fant, ki je čestokrat poudaril, da se ne želi mešati v politiko...

Srečal sem ga na cesti, ko je z volovsko vprego vozil drva iz gozda. »Tako razpreži, vzemi kramp in lopato in odidi na pokopališče, kjer te bom počakal,« sem mu rekel. »Izkopal boš grob za mrtvega partizana, ki ga bomo v mraku pokopali.« »Zakaj ste ravno mene določili, nimate nobene drugega?« se je hudoval. »Veš, da hočem biti nevtralen in da se ne mešam v te stvari. Ali se ne zavedate, da so komaj dober kilometer od nas v Prezidu Italijani, ki lahko vsak čas pridrvi v vas,« je še povedal in povoličke. Hudo mi je bilo pri srcu. Potem sta dva člana narodne zaščite izkopala grob. Za vaščana Š. pa so poldrugi mesec kasneje fašisti sami izkopali jamo na Vražjem vrtcu. Izkrvavel je v skupini 40 talcev in morilci niso

Most, ki ni most

Turistična sezona se bliža skoraj v vseh turističnih krajih h koncu. Ne moremo pa reči tega za naše kraje. Med njimi je vsekakor posebnost Cerknisko jezero, ki ima obiskovalce v vseh letnih časih. Hladna jesen, ko se začenja mogočno bobnenje in prvi izbruhi vode iz podzemlja Cerkniskega jezera, ledeno zimsko zrcalo, ki požene mladeničem kri po žilah, pomlad, ki vabi mlado in staro na sprehode in toplo poletje, ko mrgoli kopalcev, so značilnosti obiskov našega čuda prirode, ki kot za stavo izginja izpred oči in se zopet pojavlja v veselje mnogih. Kdor hoče videti jezero bliže, in teh ni malo, mu prav gotovo ni vseeno, ali gleda jezero z oddaljene prometne ceste ali pa, da otiplje to muhasto mokro nagajivost. Večina od njih prestopi tudi most, ki povezuje pravzaprav dva dela jezera. Skoraj bi mi vsakdo pritrdil, da mu je preko mostu proti Otoku lepše, kot na drugo stran proti Dolenjemu Jezeru.

Pred to vez se je pred mesecem ali dva zasedel prometni znak, ki ne dovoljuje, da bi kakršnokoli vozilo prevozilo most in se usta-

vilo na drugem koncu jezera. Znak je prekrižal račune kmetovalcem, ki vozijo zeleno zlato na tržišče, turistom in tudi malim Otočanom, ki jih prepeljujejo dnevno z manjšim vozilom v popolno osnovno šolo v Cerknico. Seveda se vozila tu ne ustavljajo in nihče jih tudi ne kontrolira. Promet se odvija povsem normalno. In zakaj tako? Vsakdo ve, da se je promet preko mostu vedno odvijal in da se še odvija. To so prav gotovo vedeli tudi tisti, ki so znak postavili. Sam pri sebi se vprašujem, komu je potrebno to opozorilo. Verjetno je most v tako slabem stanju, da je našel znak tu pravo domovanje. Vsi smo se ga navadili in nihče se več ne spomni nanj, vse dotlej, dokler ne bo prepozno. Kdo bo kriv nesreče, na katero opozarja znak in sama konstrukcija? Nihče drugi kot voznik sam. Res je tako, toda v srcu bo lahko čutil bolj tudi tisti, ki je vedel za znak in za most, pa se na njiju prej ni nikoli spomnil. Ne pozabimo! Ta znak pred mostom na Cerkniskem jezeru mora čimprej izginiti.

LT

Turizem v sedmih letih

Nedavno so se sestali v Cerknici člani sveta za blagovni promet, turizem in gostinstvo pri ObLO Cerknica. Obravnavali so razvoj turizma v občini. Ker je turizem veja gospodarstva, ki ima v naši občini še zelo velike perspektive, so govorili največ o tem, da je potrebno sestaviti 7-letni program perspektivnega razvoja turizma v občini. Ko so ugotovili, da je potrebno posvetiti turistični dejavnosti prihodnja leta večjo skrb, so izvolili 9-člansko komisijo, ki mora po sklepu sveta izdelati program turističnega razvoja občine že do konca leta. Hitro delo zahtevajo sredstva, ki jih bo potrebno zagotoviti z natečajem. Program Rakovega Škocjana pa bodo morali izdelati že do konca novembra, ker nameravajo prirediti v novem objektu že letošnje praznovanje novega leta.

V programu bodo posvetili skrb za najpomembnejšim turističnim področjem. Tako bo zajemal predvsem perspektivni razvoj turističnih posebnosti Rakovega Škocjana, Slivnice in predelov Loške doline. Komisija bo proučila ureditev Križne jame, za katero so že pripravljene potrebni načrti, ureditev Križne gore, snežniškega gradu in gradnjo umetnega jezera v Žilcah. Tudi ureditev Cerkniskega jezera sodi v program komisije. Obenem bodo razmislili tudi o morebitni gradnji motela v neposredni bližini jezera. Predvsem mora komisija skrbeti za čimprejšnjo dograditev že začelih turističnih objektov v Rakovem Škocjanu in na Slivnici, kar bo zahtevalo le minimalna sredstva. Komisija bo morala začeti delo z vso resnostjo, kot da gre za povečanje proizvodnih kapacitet. Člani sveta so sklenili, da bodo v prihodnje prepovedali vsako gradnjo

weekend hišic v Rakovem Škocjanu, ker bo tu lahko širil svoje gostinske zmogljivosti le novozgrajeni turistični objekt.

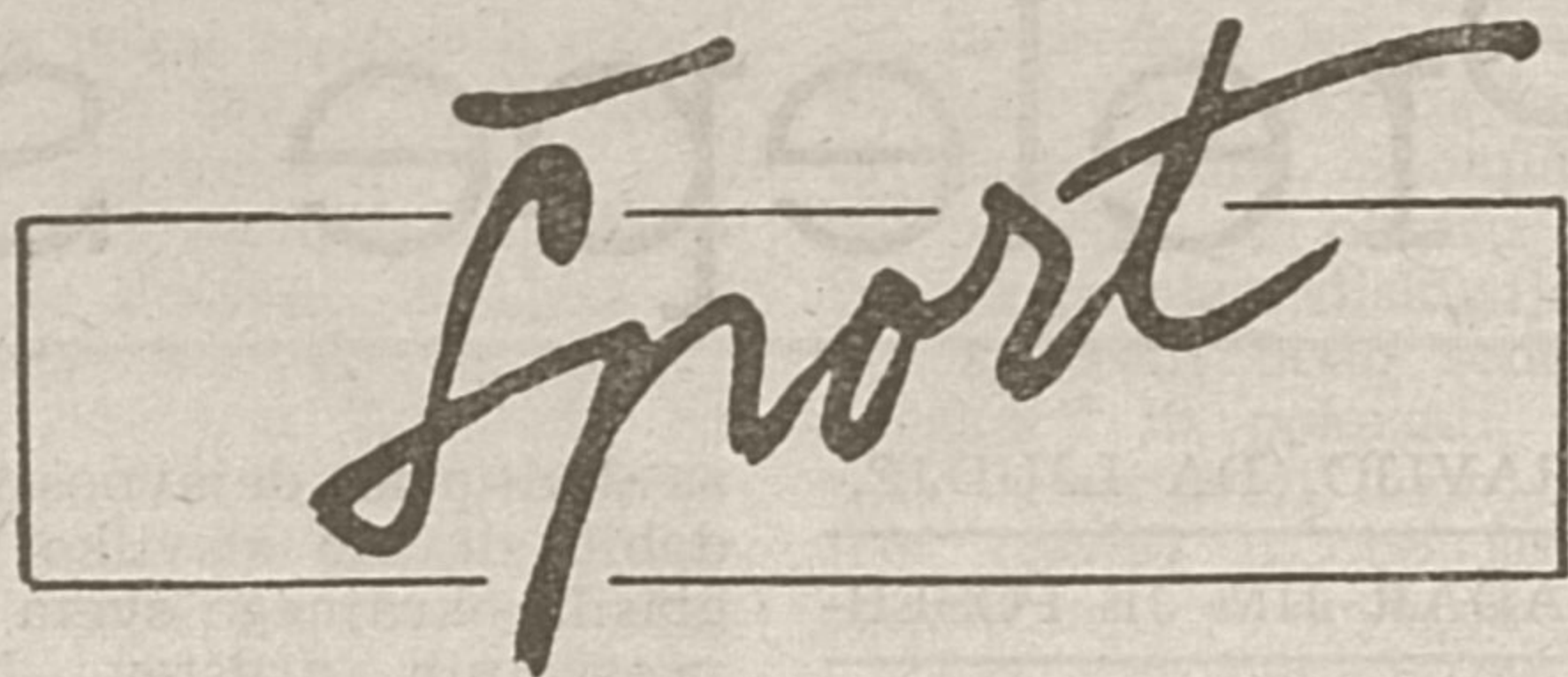
S tem so se na Svetu za blagovni promet, turizem in gostinstvo pri ObLO Cerknica prvič lotili naloge, ki se bo bogato obrestovala ne le občini, temveč tudi domačim delavcem, ki bi si včasih radi privoščili razvedrilo v domačem kraju.

Za zaključek so člani sveta obiskali dolino Rakovega Škocjana in se povzpeli na Slivnico.

LT

»Elektrožaga« bo dobila upravne prostore

Podjetje »Elektrožaga« v Novi vasi na Blokah zaposluje trenutno 36 delavcev, ki delajo pri izdelavi heraklitnih plošč in razrezu lesa. Izdelava heraklitnih plošč je še vedno zelo primitivna in skoraj brez mehanizacije. Za razrez lesa obračunavajo le usluge tovarni pohoštva »Brest« in zasebnim kmetovalcem. Plan realizacije predvideva 63 milijonov dinarjev, vendar kaže, da ga letos ne bodo mogli doseči. Vzrok temu je gradnja upravnega poslopja, ki ga bodo dokončali do dneva republike. Stavbo delajo v lastni režiji, celotna vrednost pa bo znašala okrog 5 milijonov dinarjev. Poleg upravnih prostorov bo v poslopju tudi obrat družbene prehrane, kjer bodo dobivali delavci enolončnice. Kapacitete obrata družbene prehrane bodo presegle sedanje potrebe podjetja in bodo polno izkoriščene šele prihodnja leta, ko bo skušalo podjetje »Elektrožaga« povečati proizvodnjo, za kar ima na razpolago dovolj delovne sile. Ker proizvajajo samo za domače tržišče, dela kolektivno težave premajhno povpraševanje po heraklitnih ploščah med domačimi potrošniki.

Cerkničani so se odrezali v Mariboru

TVD Partizan iz Cerknice je poslalo na tekmovanje v orientacijskem krosu, ki je bilo v Mariboru 14. 10. 1962, šestčlansko ekipo: Franca Šega, Slavka Drobniča, Toneta Skuka, Ludvika Risa, Toneta Urbasa, pod vodstvom Tomaža Skuka.

V krosu so nastopale ekipe iz vse Slovenije. Cerkničani so v zelo ostri konkurenci zasedli četrto mesto. Prejeli so diplomu ker so

se dobro odrezali. Predsednik društva Partizan Cerknica Tone Skuk pravi, da so mladinci zelo navdušeni nad uspelim tekmovanjem in se še nadalje pripravljajo. Povedal je tudi, da je Partizan začel z redno vadbo, vendar ima težave s telovadnico, ki je prosta samo tri dni v tednu po 2 uri.

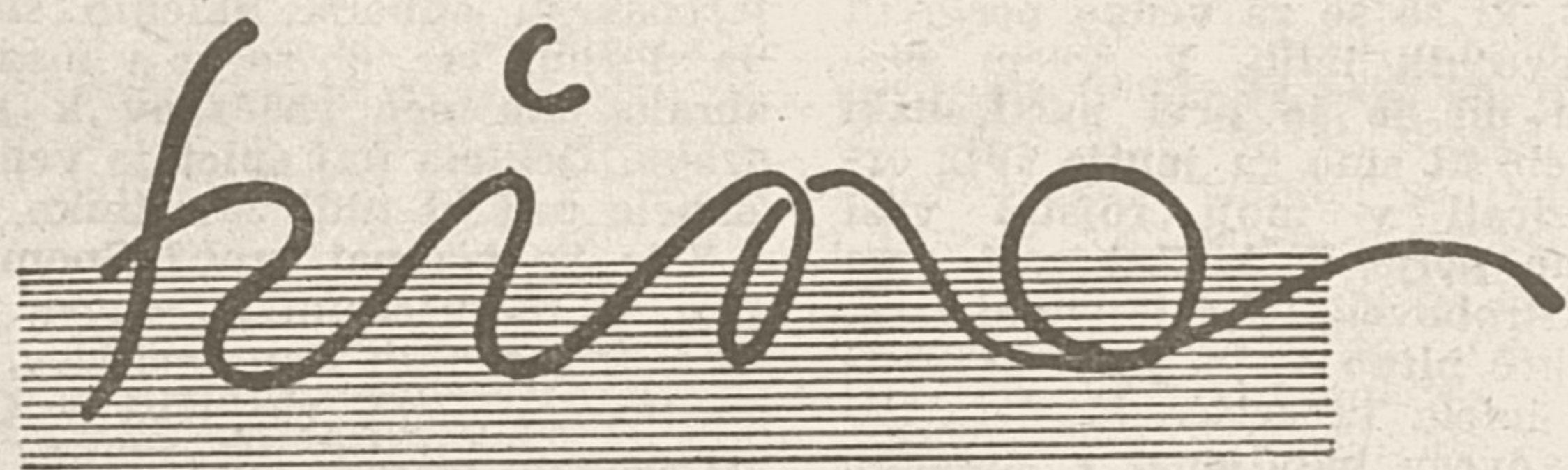
Vadili bodo predvsem atletiko. MaD

Kegljišče v Ložu je prevzela sindikalna podružnica

Turistično društvo Loška dolina je v letu 1961 zgradilo v Ložu novo dvostezno kegljišče. Pri gradnji kegljišča so veliko pomagali tudi člani sindikalne podružnice Kovinoplastika Lož. Vrednost kegljišča z vso opremo je 2.060.772 dinarjev. Po sklepu zadnje seje Turističnega društva Loška dolina in sklepu seje sindikalne podružnice, je ta športni objekt bil izročen v upravljanje članom SP Kovinoplastika Lož. Formirane so že

sekcije odraslih, mladinska sekcija in v kratkem bo formirana še ženska sekcija.

To je nova pridobitev za člane sindikalne podružnice Kovinoplastika Lož, saj bodo imeli s tem zaželeno telesnovzgojno razvedrilo vsak dan od 16. do 22. ure, razen ponedeljka. Kegljali bodo tudi ostali prebivalci. Tako bo športni objekt dobro oskrbovan in bo služil svojemu namenu.

KINO CERKNICA: 1. novembra ob 19.30 uri ameriški film »Črna Orchideja«, 3. novembra ob 19.30 in 4. novembra ob 10. uri jugoslovanski film »Bolje je znati«, 4. novembra ob 15., 17.30 in 20. uri nemški barvni film »Kralj čardaša«, 8. novembra ob 19.30 uri jugoslovanski film »Prvi prebivalec malega mesta«, 10. novembra ob 19.30 in 11. novembra ob 10. uri angleški barvni film »Karolina Reška«, 11. novembra ob 15., 17.30 in 20. uri ameriški CS film »Ovčar«, 15. novembra ob 19.30 uri madžarski film »Ljubezen na razpotju«, 17. novembra ob 19.30 in 18. novembra ob 10. uri bolgarski film »Prva ljubezen«, 18. novembra ob 15., 17.30 in 20. uri ameriški barvni CS film »Karneval v New Orleansu«, 22. novembra ob 19.30 uri italijanski film »Prokleta sleparija«, 24. novembra ob 10. uri sovjetski film »Dvoboj«, 25. novembra ob 15., 17.30 in 20. uri franc. barvni CS film »Ljubezen pod nadzorstvom«, 29. novembra ob 19.30 uri ameriški film »Ko je kraljevala komedija« in 30. novembra ob 19.30 uri italijanski film »Priatelj gangsterjev«.

KINO JLA VELIKE BLOKE: 4. novembra sovjetski VV film »Šofer po sili«, 11. novembra francoski film »Taksi in prikolica«, 18. novembra sovjetski film »Prvi dan miru«, 25. novembra italijan-

ski film »Prekleta sleparija« in 29. novembra italijanski film »Nevarne soproge«.

PREDSTAVE OB 16. URI.

STARI TRG

»Spored filmov za mesec november 1962

3. do 4. 11. SONCE ZOPET VZHAJA, ameriški barvni cinemaskop. film. 7. 11. ZALJUBLJENI, italijanski film. 10. do 11. 11. TROJE ŽESTOKIH, amer. barvni film. 14. 11. ZAKAJ PRIHAJAŠ PREPOZNO, angleški film. 17. do 18. 11. VELIKA ZEMLJA, amer. barvni cinem. film. 21. 11. DEŽELE IN OBIČAJI, ameriški barvni bilm. 24. do 25. 11. PARIŽANKA, franc. italijanski barvni film. 28. 11. TOV. PREDSEDNIK CENTERFOR, jugosl. komedija.

PREDSTAVE: ob sredah ob 19. uri; ob sobotah in nedeljah ob 19. uri in nedeljah ob 15. uri.

»GLAS NOTRANJSKE« izhaja mesečno — Izdaja ga Obč. odbor SZDL Cerknica — Ureja ured. odbor — Glavni in odgovorni urednik: Danilo Mlinar — Člani uredništva: Slavko Berglez, Franc Tavželj, Dane Mazi in Milan Strle — Tehn. urednik: Janko Novak — Korektor: Sonja Verbec — Tisk: ČZP »Kočevski tisk« Kočevje — Letna naročnina 240 din — Rokopisov in risb ne vračamo